

استان زنجان

**پیش نویس مقدماتی
(ویرایش اول)**

شهرستان: خداآبنده
بخش: مرکزی

چشم انداز سامان

سند

برنامه توسعه اقتصادی، اشتغال زایی و طرح توسعه پایدار منطقه های روستایی استان زنجان

شهرستان خداآهنده

بخش مرکزی

شرکت مشاور چشم انداز سامان

۱۳۹۸

فهرست مطالب

کلیات: تحلیل عمومی و مشترک تحول اقتصادی، اشتغال‌زائی و توسعه پایدار منظومه‌های روستایی	۵
مقدمه	۷
۱- تبیین و تحلیل وضعیت موجود روستاهای بخش مرکزی	۷
۱-۱- شاخص‌های وضعیت توسعه بخش	۷
۱-۱-۱- تحولات جمعیت	۸
۱-۱-۲- ساختار اقتصادی و درآمدی و مهارت‌های غالب بخش	۸
۱-۲- قابلیت‌ها	۱۰
۱-۳- محدودیت‌ها	۱۱
۱-۴- قابلیت‌ها و محدودیت‌های تأثیرگذار منظومه در قالب ماتریس فضایی	۱۳
۱-۵- مسائل کلیدی	۱۶
۱-۶- ساختار و سازمان فضائی وضع موجود	۱۷
۱-۷- جمع بندی:	۱۸
۲- تصویر کلان توسعه روستاهای بخش (افق برنامه و طرح: ۱۴۰۵ پایان برنامه هفتم)	۱۸
۲-۱- اهداف کلی	۱۸
۲-۲- اهداف کمی	۱۹
۲-۳- جهت‌گیری‌های توسعه	۱۹
۲-۴- راهبردها	۲۰
۲-۵- سیاست‌های اجرایی	۲۰
۲-۶- تعیین الزامات تحقق اهداف و سیاست‌ها	۲۱
۲-۷- ساختار و حوزه‌های همگن فضایی هدف	۲۲
۳- اقدامات، فعالیت‌ها، طرح‌ها و پروژه‌های توسعه بخش (پیوست سند)	۲۳
۳-۱- چارچوب اقدامات و بسته فعالیت‌های پیشنهادی	۲۳
۳-۲- طرح‌های سرمایه‌گذاری اولویت‌بندی شده در سطح منظومه	۲۴
۳-۳- پروژه‌های سرمایه‌گذاری اجتماعی و عمرانی در سطح بخش	۳۷

فهرست جداول، نقشه‌ها و اشکال

جدول مقدمه: موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره‌وری روستاها	۵
جدول ۱- متغیرها و شاخص‌های وضعیت موجود بخش مرکزی	۷
جدول الف مشاغل خاص و مهارتی دارای قابلیت تقویت در منظومه مرکزی	۹
جدول ب: قابلیت‌ها و محدودیت‌های تأثیرگذار بخش در یک ماتریس فضایی	۱۳
جدول ۲: اهداف کمی رشد بخش مرکزی در افق ۱۴۰۵	۱۹
جدول ۱-۲: بسته راهبردها، اقدامات سیاستی و اجرایی توسعه منظومه	۲۰
جدول ۳: عناوین اقدامات و کسب و کارهای محرک متوسط مقیاس	۲۱

جدول ۴: بسته های اجرایی طرح ها و پروژه های اثربخش..... ۲۳

جدول ۵-۱: حفظ یا تقویت توان اکولوژیک منظومه..... ۲۴

جدول ۵-۲: بسته کنترل و ذخیره منابع آبی و ارتقای بهره‌وری..... ۲۴

جدول ۵-۳: بسته توسعه صنایع تبدیلی و مکمل..... ۲۵

جدول ۵-۴: ارتقای بهره‌وری دام و توسعه پرورش دام و طیور و آبیان (طرح های کوچک و متوسط مقیاس)..... **Error! Bookmark not defined.**

جدول ۵-۵: بسته بهره‌برداری از ظرفیت فرهنگی و گردشگری..... ۳۲

جدول ۵-۶: بسته توسعه صنایع کارگاهی (طرح های کوچک و متوسط مقیاس)..... ۳۳

جدول ۵-۷: بسته توسعه بخش خدمات پشتیبانی..... ۳۳

جدول ۵-۸: ارتقای کیفیت حکمرانی محلی..... ۳۳

جدول ۵-۹: خوشه پوشاک خداینده..... ۳۳

جدول ۶-۱: بسته توسعه مشارکت اقتصادی و توانمندسازی منابع انسانی..... ۳۷

جدول ۶-۲: توسعه زیرساخت ها و تکمیل کمبودهای خدماتی و رفاهی سکونتگاه‌ها..... ۳۹

جدول ۶-۳: فهرست دوره‌های آموزشی مورد نیاز روستاها..... ۴۲

نقشه ۱: ساختار فضایی منظومه مرکزی..... ۱۷

نقشه ۲: سازمان فضایی وضع موجود منظومه روستایی مرکزی..... ۱۷

نقشه ۳: سطوح و مراکز عملکردی و احصا حوزه‌های همگن فضایی..... ۲۲

نقشه ۴: اولویت و گرایش ماموریت های محوری اقتصادی حوزه‌های همگن فضایی..... ۲۲

شکل ۱: منابع اصلی درآمدی منظومه مرکزی..... ۹

نمودار ۱: تغییرات تعداد جمعیت منظومه روستایی مرکزی نسبت به جمعیت روستایی منظومه‌های دیگر خداینده..... ۸

کلیات: تحلیل عمومی و مشترک تحول اقتصادی، اشتغال‌زائی و توسعه پایدار منظومه‌های روستایی

روستاها در استان زنجان همانند سایر روستاهای کشور متأثر از جریان وسیع تغییرات فناورانه و ارتباطات، تحولات وسیع اجتماعی و فرهنگی را تجربه نموده‌اند. سرمایه‌گذاری‌های قابل توجه در زیرساخت‌های کالبدی روستاها، چهره و کالبد آن‌ها را تغییر داده است. با وجود تغییرات اجتماعی، ساختار تولید و اشتغال در روستا دستخوش تغییرات محدودتری بوده است.

رشد اقتصاد روستا بر دو محور رشد سرمایه‌گذاری و رشد بهره‌وری متکی است. البته رشد صرفاً بر مبنای سرمایه‌گذاری به سرعت مشمول قاعده بازده نزولی عوامل تولید شده و بازده سرمایه‌گذاری متأخرتر را کاهش می‌دهد. لذا توجه به رشد اقتصادی روستا صرفاً از طریق سرمایه‌گذاری جدید به سرعت متوقف می‌شود.

زمینه‌های سرمایه‌گذاری در روستاها را می‌توان از طریق قابلیت سنجی و تحلیل تنگناها و سایر ملاحظات نظیر بازار استخراج نمود و در قالب پروژه‌های مختلف فرایند رشد اقتصاد روستا و به تبع آن تحول در روستا را با سرمایه‌گذاری‌های جدید تسریع نمود. اما بر اساس مطالعات اقتصاد رشد بیش از ۵۰ درصد رشد اقتصادی وابسته به ارتقا و رشد بهره‌وری است. سرمایه‌گذاری و سیاست‌گذاری برای ارتقا بهره‌وری عمومی در اقتصاد روستا به جای نگاه پروژه‌ای و تقریباً یک بعدی نیازمند رویکرد سیستماتیک و فرآیندی است. از آنجا که کشاورزی محور اصلی اقتصاد روستا است و تحول در آن نیز از ارکان تحولات اقتصادی و اجتماعی در روستاها محسوب می‌شود، بخش مهمی از تحول بهره‌وری روستا به تحول بهره‌وری در بخش کشاورزی وابسته است. در جدول زیر موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره‌وری روستاها دسته‌بندی شده است. این عوامل تقریباً بین غالب روستاها مشترک است.

موانع عمومی و مشترک تحول و ارتقا بهره‌وری روستاها

عوامل	مکانیزم و تبعات
تغییرات شدید در قیمت محصولات کشاورزی	فاصله معنی‌داری بین قیمت در مزرعه و قیمت مصرف‌کننده وجود دارد و بخش مهمی از ارزش‌افزوده بخش کشاورزی را از روستا خارج و نصیب واسطه‌ها می‌کند. این شکاف به کاهش درآمد و انگیزه‌های سرمایه‌گذاری روستاییان منتهی می‌شود. تغییرات شدید قیمت نیز علائم اشتباه به کشاورزان می‌دهد. به دلیل فقدان توان سیاست‌های اصلاحی، فرایند تار عنکبوتی قیمت در بیشتر محصولات رخ می‌دهد
مقیاس خرد فعالیت‌ها در بخش کشاورزی	متأثر از قانون تقسیم اراضی و قانون ارث و عدم شکل‌گیری سیاست‌گذاری صنعتی بزرگ مقیاس در چندین دهه گذشته مقیاس تولید کشاورزی در روستاها بسیار کوچک و کوچک‌تر نیز شده است. مقیاس کوچک تولید موجب شده است در بسیاری از موارد هدف اقتصادی از تولید موردنظر نباشد و مبنای فعالیت صرفاً معیشتی می‌باشد و بهای تمام شده محصولات در دامنه اقتصادی آن قرار نگیرد.
محدودیت و تقلیل منابع آب شرب و کشاورزی	آب از ارکان و نهاده‌های محوری اقتصاد روستا است. تغییرات اقلیم و محدودیت بارش در سه دهه گذشته، افزایش شدید تقاضای مصرف آب در بخش کشاورزی با گسترش اراضی زیر کشت آبی با حفر چاه‌های مجاز و غیرمجاز از دهه ۶۰ به این سو و از طرفی عدم انتشار و تعمیق فناوری‌های کاهش مصرف آب در بخش کشاورزی و فقدان بازار آب از عوامل محوری ارتقاء بهره‌وری از محل فعالیت‌های کشاورزی است.
وجود دستگاه‌ها و متولیان سیاست‌گذاری ناهمسو	جهاد کشاورزی، آب منطقه‌ای، منابع طبیعی، آب و فاضلاب روستایی و... از جمله نهادهای اثرگذار در تحول و توسعه روستا هستند. رخداد مسئله «ناهماهنگی» بین دستگاهی و فقدان سیاست‌گذاری متوازن به ویژه در مدیریت چندگانه منابع آبی موجب عدم همسویی سیاست‌گذاری‌ها در حوزه روستا شده است.

در علم اقتصاد بیان می شود که تخصص منجر به ایجاد ارزش افزوده بیشتری می شود. پایین بودن سطح سواد و تخصص کشاورزان و سن بالای کشاورزان و درآمد کم آنان در کنار پارادایم ذهنی مقاوم و سخت آن ها به تغییر رفتاری و کشت خود در برابر مهارت و دانش نیروی کار جوان منجر به شکاف ساختاری و رفتاری بین این دو دسته گردیده است. مالک و تملک زمین ها عمدتاً در اختیار سنت گراهای دیرینه می باشد دسته دوم یا مجبور به تغییر الگوی فکری و رفتاری و کنار آمدن با سنت گراها می باشند یا با عدم کنار آمدن و سرکوب خود، به سرخوردگی و مهاجرت نیروی کار ماهر، کارآفرین و سرمایه های انسانی و حفظ بافت جمعیتی سنت گرا و اکثراً غیر ماهر و با بهره وری پایین می گردد. روستاییان با توجه به شیوه فکری و دانش و مهارت پایین و ترس از تغییر، به سختی دست به تغییر الگوی سنتی و کاشت محصولات جایگزین و پربازده همانند گل های زینتی، دارویی، زعفران و سایر محصولات دیگر می پردازند.	کمبود نیروی انسانی ماهر و متخصص و خروج گسترده سرمایه های انسانی و فیزیکی
با توجه به این که منابع آب، خاک، چراگاه ها و مراتع جزء منابع نسل فعلی و آینده می باشد باید عدالت بین نسلی به گونه ای باشد که نسل حاضر مجبور به فداکاری خود به نفع نسل آینده یا تضعیف حق نسل های آتی با مصرف بیش از حد نسل فعلی نشود و به تعبیر قاعده طلایی رشد پایدار، از همان دست که می گیری از همان دست نیز پس دهی. متأسفانه فقدان سیاست گذاری اصولی و مدیریت و نظارت بر این منابع خدادادی، آسیب های جدی به این منابع دارای آستانه های تجدید ناپذیری زده که انتظار می رود در آینده نه چندان دور با بحران منابع مواجه شوند	عدم مدیریت و نظارت مستمر و برقراری عدالت بین نسلی در بهره برداری از منابع طبیعی
دولت سرمایه گذاری های سنگینی در حوزه های زیرساختی و رفاهی روستاها انجام داده ولی با این وجود میانگین درآمد روستا افزایش متناسبی نداشته است. در چند دهه گذشته نگاه غالب به حوزه دخالت دولت در روستا تأمین نیازهای رفاهی و زیرساختی بوده است و توانمندسازی و ظرفیت سازی اقتصادی آن ها مورد تأکید نبوده است.	غلبه رویکرد ارائه خدمات رفاهی و زیرساختی به سرمایه گذاری اقتصادی در روستاها
متأثر از عوامل پیش گفته نهادی، نظام تولید در روستاها سنتی و کمتر متأثر از تحولات فناورانه بوده است. در برخی بخش ها به عنوان مثال در حوزه دام سبک، شیوه پرورش و بازده آن تفاوت معنی داری با چندین دهه و قرن گذشته ندارد	تله نهادهی کشاورزی و تولید سنتی

جمع بندی کلیات: برای تخفیف یا محدود نمودن آثار عوامل کاهنده بهره وری راه حل آسان و سریعی وجود ندارد. تغییرات در آن ها مستلزم زمان و تحول معنی دار در حوزه سیاست گذاری، تزریق منابع مالی، اصلاح بازارها، تغییر ساختار آموزش، بینش فکری، دانش و کیفیت مداخلات در روستا و بخش کشاورزی است.

مقدمه

بخش مرکزی یکی از بخش‌های چهارگانه شهرستان خدابنده به مرکزیت شهر قیدار می‌باشد. این بخش دارای چهار دهستان حومه (خدابنده) به مرکزیت دوتپه سفلی، دهستان خرارود به مرکزیت محمودآباد، دهستان سهرورد به مرکزیت شهر سهرورد و دهستان کرسف به مرکزیت شهر کرسف است. این بخش شامل ۶۷ روستا بالای ۲۰ خانوار و ۱۰ روستای زیر ۲۰ خانوار است. رودخانه فصلی خرارود مهم‌ترین رود بخش است. این بخش دارای ۴ نقطه شهری به نام‌های قیدار، نوربهار، کرسف و سهرورد می‌باشد.

این مطالعه با رویکرد برنامه‌ریزی فضایی توسعه پایدار منظومه های روستایی، با تأکید بر تقویت شبکه های منطقه ای و پهنه ای موجود، تقویت پیوندهای روستا - شهر و پیوندهای اقتصادی روستا با منطقه و فرا منطقه و دورنی سازی جریان پیوندهای اقتصادی در قالب الگوی مشارکتی است. در این مطالعه با شناسایی ظرفیت های بالقوه اقتصادی و اجتماعی منظومه، برنامه پیشنهادی برای کمک به ایجاد پیشرانه های منظومه و ارتقا بهره وری اقتصادی روستاها معرفی شده است. در این مطالعه الگوی ارتقای اقتصادی و اجتماعی منظومه در قالب ۱۱ بسته محرک اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی طراحی و پیشنهاد شده است.

۱- تبیین و تحلیل وضعیت موجود روستاهای بخش مرکزی

۱-۱- شاخص های وضعیت توسعه بخش

جدول ۱- متغیرها و شاخص های وضعیت موجود بخش مرکزی

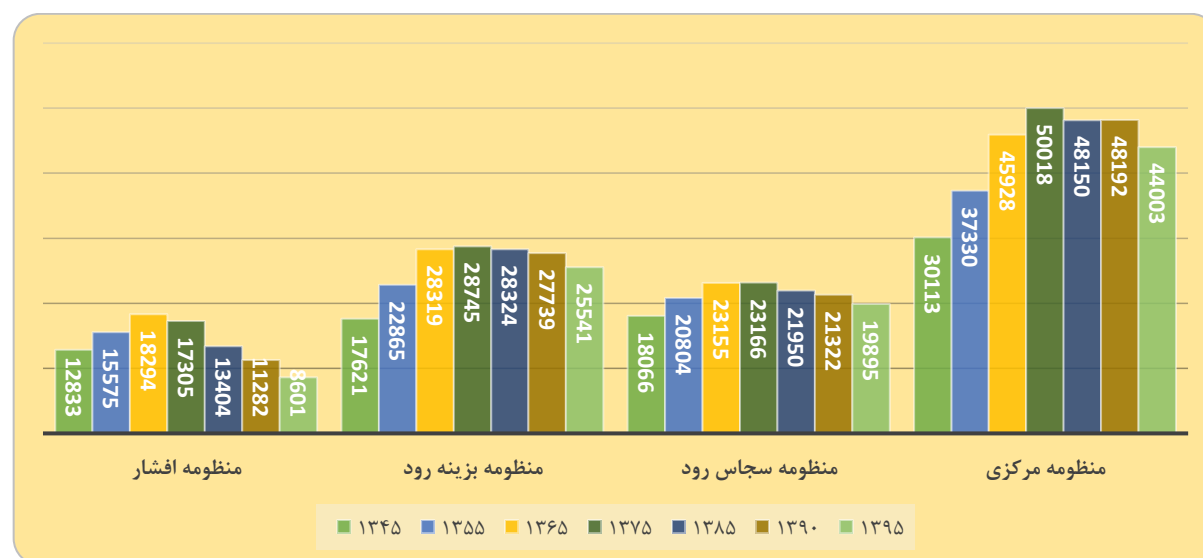
ردیف	طبقه	عنوان متغیر / شاخص	مرکزی	واحد	سال	شاخص (درصد)	جایگاه متغیر /
						شهرستان	استان
۱	اجتماعی و فرهنگی	جمعیت روستایی	۴۴۰۰۳	درصد	۱۳۹۵	۹۹۳۳۰	۳۷۰۱۱۱
۲		درصد روستائیشینی	۴۸	درصد	۱۳۹۵	۵۹	۳۳
۳		توان نگهداشت جمعیتی (نرخ رشد شاخص نسبت جمعیت منظومه به جمعیت روستایی استان در دوره ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۵)	۹.۸	درصد	۷۰-۹۵		
۴		سرانه جمعیت روستا	۶۹۵	درصد	۱۳۹۵	۴۴۷	۳۷۵
۵		درصد دانش آموز در حال تحصیل به جمعیت در سن تحصیل	۷۲.۶	درصد	۱۳۹۶		
۶		تراکم نسبی جمعیت روستایی	۲۲.۱	نفر در کیلومتر	۱۳۹۵		
۷		تعداد شاغلین روستایی	۱۳۷۶۹	نفر	۱۳۹۷	۲۸۷۵۸	
۸		برآورد تعداد شاغلین روستایی غیرکشاورزی	۷۷۶۰	نفر	۱۳۹۷		
۹	اقتصادی و تولیدی	نسبت اشتغال زنان به کل شاغلین	۷	درصد	۱۳۹۵		
۱۰		سطح زیر کشت دیم (قابل کشت بدون آبی)	۹۷۴۷۲	هکتار	۱۳۹۵		
۱۱		سطح زیر کشت آبی	۱۹۱۷۱	هکتار	۱۳۹۵		
۱۲		نسبت مساحت زمین های آبی به اراضی قابل کشت	۱۷	درصد	۱۳۹۷		
۱۳		سرانه چاه های عمیق در روستا	۵	درصد	۱۳۹۷		
۱۴		دام سبک	۲۱۰۰۰۰	رأس	۱۳۹۷		
۱۵		دام سنگین	۱۸۰۰۰	رأس	۱۳۹۷		
۱۶		سرانه تعداد دام سبک در هر خانوار	۱۷.۲	رأس	۱۳۹۸		
۱۷		سرانه تعداد دام سنگین در هر خانوار	۱.۵	رأس	۱۳۹۸		

۱۸	طبیعی	فرسایش شدید خاک	۲۸.۷	درصد	۱۳۹۳		
۱۹		سطح اراضی شیب دار (بالای ۱۲ درصد)	۱۵	درصد	۱۳۹۳		
۲۰		متوسط بارش سال	۳۹۳	میلی متر	۷۹-۹۶	۳۵۰	۳۲۵
۲۱	کالبدی	نسبت روستاهای با خانوار ۲۰+ دارای مشکلات شدید و خیلی شدید آب شرب (شبکه توزیع و وجود منابع سالم آب شرب)	۳۰	درصد	۱۳۹۷		
۲۲		نسبت روستاهای خانوار ۲۰+ با مشکلات محدوده طرح هادی	۲۵	درصد	۱۳۹۷		
۲۳		نسبت روستاهای با خانوار ۲۰+ گازکشی شده به کل روستاها	۷۰	درصد	۱۳۹۷		
۲۴		پوشش راه آسفalte، برق، طرح هادی، خانه بهداشت، تلفن برای روستاهای با خانوار ۲۰+	۹۷	درصد	۱۳۹۷		

۱-۱-۱- تحولات جمعیت

جمعیت و تحولات آن یکی از شاخص های ظرفیت پایداری زیستی و اقتصادی روستا است. معمولاً روستاهای که توان نگهداشت جمعیت را دارند حائز توانمندی ها و مزیت های خاصی هستند. شکل شماره ۱ تعداد جمعیت منظومه روستایی مرکزی نسبت به جمعیت روستایی منظومه های دیگر خدابنده را نشان می دهد. جمعیت روستایی منظومه (روستاها) مرکزی در سال ۱۳۹۵، ۴۴۰۰۳ نفر بوده است. متوسط سالانه رشد جمعیت ۲۰ ساله در دوره ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵ در آن ۰.۶۴ - بوده است که نشان دهنده خروج جمعیتی از روستاهاست. این بخش در مقایسه با برخی از بخش های دیگر خروج جمعیتی کمتری داشته است. تعداد خانوار از ۸۷۴۹ در سال ۱۳۷۵ به ۱۲۲۲۴ خانوار در سال ۱۳۹۵ رسیده است. متوسط سالانه رشد خانوار ۲۰ ساله در دوره ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۵ برابر با ۱.۶۹ درصد در هر سال است که نشان دهنده افزایش مستمر تعداد خانوار (با کوچک شدن ابعاد خانوارها) است.

نمودار ۱: تغییرات تعداد جمعیت منظومه روستایی مرکزی نسبت به جمعیت روستایی منظومه های دیگر خدابنده

منبع: مرکز آمار ایران، سرشماری ها.

۱-۱-۲- ساختار اقتصادی و درآمدی و مهارت های غالب بخش

ساختار اقتصادی منظومه روستایی مرکزی به ترتیب بر محورهای کشاورزی (زراعت دیم و آبی و دامداری)، عرضه نیروی کار به روستاها و مناطق دیگر و مشاغل مهارتی شکل گرفته است.

شکل ۱: منابع اصلی درآمدی منظومه مرکزی

منبع: یافته‌های مشاور

در جدول زیر مهارت‌ها و حرفه‌های غیر کشاورزی غالب نیروی کار شاغل در روستاهای منظومه را نشان می‌دهد. مشاغل ساختمانی، خیاطی و پوشاک و نیروی کار ساده فصلی از حرفه‌های مهم منظومه مرکزی می‌باشد.

جدول الف: مشاغل خاص و مهارتی دارای قابلیت تقویت در منظومه مرکزی

عنوان	نام روستا	برآورد میدانی اشتغال (نفر)	حوزه فروش یا خدمات
مشاغل ساختمانی	غالب روستاها منظومه	۲۵۰۰	عمدتاً تهران، کرج و شمال
خیاطی و کارگاه پوشاک و سری‌دوزی	عمدتاً روستاهای واقع در محور قیدار- ابهر	۲۰۰۰۰	تهران

منبع: یافته‌های تحقیق

۲-۱- قابلیت‌ها

قابلیت‌های اقتصادی و برخی ظرفیت‌های اکولوژیکی بیشترین اثر در ارتقا و توسعه منظومه را دارند و سایر عوامل به ترتیب با وزن‌های پایین اثرگذاری دارند. دامداری سبک اصلی‌ترین محور درآمدی منظومه است که ارتقای بهره‌وری آن تأثیری معنی‌داری در افزایش درآمد منظومه خواهد داشت.

اکولوژیک

- آب‌های سطحی و روان آب‌ها در بخش شمال شرقی و غربی منظومه با قابلیت آبخوان‌داری و استخر ذخیره
- دشت کم شیب و فلات گسترده در دهستان‌های حومه و خرارود
- زمین‌های نسبتاً حاصل خیز هم مسیر با خرارود
- وجود روستاهای با قابلیت توسعه زنجیره گردشگری (قانلی، گلعلی)
- منابع آب‌های عمیق بسیار خوب

اجتماعی و فرهنگی

- نرخ پایین مهاجرت با وجود فقدان منابع آب در بخشی از روستاها
- استفاده از ظرفیت مشارکت مذهبی مناسب روستاها در توسعه روستا
- وجود ظرفیت مشارکت اجتماعی - مذهبی مناسب روستاها در جهت توسعه روستا
- فقدان طایفه بندی و ایل محوری و نزاع‌های قومی

اقتصادی

- توسعه کارگاه‌های متعدد تولید پوشاک با اشتغال حدود ۲۰۰۰ نفر در آن‌ها
- سرمایه‌گذاری در استخرهای ذخیره آب
- اصلاح نژاد گاوهای شیری به دورگه سیمنتال اصیل
- ظرفیت آبی و خاکی بسیار خوب در روستاهای مجاور رودخانه بزینه رود در دهستان بزینه رود
- تعریف وام جهت‌دهی به تغییر الگو کشت و زرع
- ارتقا دانش و بهره‌وری نگهداشت و پرورش دام سبک و توسعه محدود دام سبک
- بهره‌برداری از آب‌بند و سدهای خاکی روستاهای قانلی و محمودآباد با آبیاری تحت فشار ترجیحاً تیپ محور
- از مناطق تولیدکننده بزرگ گندم جو و محصولات زراعی استان و ظرفیت تکمیل زنجیره ارزش آن
- سطح مناسب مکانیزاسیون

کالبدی

- پوشش کامل شبکه راه‌ها، گاز، برق و شبکه بهداشت، مدارس پایه و حامل‌های انرژی
- افزایش اعتبار و پایدار شدن اعتبار دهیاری‌ها برای اجرای طرح‌های
- بازسازی و استحکام بخشی غالب مسکن روستایی در عمده روستاهای بزرگ

مدیریتی

- قابلیت تغییر رویکرد نسبت به سرمایه‌گذاری در حوزه آب، تسهیلات لایروبی قنات‌ها و ایجاد شرایط برای مشارکت بخش خصوصی و تعاونی

- قابلیت ارزان سازی قیمت زمین و کاهش محدودیت دسترسی به زمین مسکونی در روستا
- قابلیت جهت دهی بخشی از اعتبارات دهیاری ها از محل ارزش افزوده به زیرساخت های اقتصادی به جای رویکرد کالبدی
- انتخاب روستاهای توسعه پذیری بالا و اجرای بسته پیشنهادی توسعه منظومه در آن ها
- تعریف وام صنعتی سازی به جای توسعه دام سبک
- تعریف الگوی انگیزشی برای تعیین اعتبار دهیاری روستاها از محل مالیات بر ارزش افزوده
- صدور بیمه حوادث در برخی روستاها
- ظرفیت مشارکت هدفمند اوقاف در راستای افزایش اشتغال با واگذاری اسناد موقوفه در صورت سرمایه گذاری در رسته های اشتغال زا در زمین های قابل سرمایه گذاری
- قابلیت افزایش درآمد دهیاری ها با تعریف برخی عوارض
- قابلیت اتخاذ رویه های حقوقی اجرایی برای بازگشایی ها در طرح هادی درون روستا مثل مشروط شدن اعطای اشتراک گاز

سازمانی فضایی

- قابلیت رفع خلأ دسترسی به نظام شهری برای دهستان پرجمعیت خرابود و نیازمندی به به مرکز شهری
- ظرفیت بسیار مناسب محدوده قیدار- ابهر برای توسعه خوشه پوشاک
- مزیت خوب مجاورت با مرکز شهرستان و سهولت دسترسی به خدمات

۳-۱- محدودیت ها

همه محدودیت ها قابلیت کاهش یا تخفیف را ندارند. عوامل اکولوژیکی بیشترین وزن در ایجاد محدودیت در توسعه منظومه را دارند. جنبه های اقتصادی و کالبدی محدودیت های اثرگذار بعدی هستند. با توجه به اطلاعات میدانی، اطلاعات ثبتی و جمع بندی مستندات وزن اولویت بندی محدودیت های اکولوژیک محور ضعف و تهدید منظومه را شامل می شوند.

اکولوژیک

- افت بسیار زیاد سطح آب های عمیق با برداشت های بسیار گسترده
- محدودیت و خشکی منابع آب سطحی با برداشت های گسترده و حفر چاه های بسیار زیاد در مناطق مجاور
- محدودیت تأمین آب شرب و یا مشکل کمبود منابع آب شرب در غرب منظومه
- فرسایش شدید خاک
- فقدان توجه کافی اهالی به حفظ منابع طبیعی، شکل گیری رقابت در بهره برداری از منابع مشترک و عدم نظارت کافی از سوی مراجع نظارتی/ دفع عمده فاضلاب در کانال ها و رودخانه ها
- تخریب منابع خاک در زمین های دارای کشت سیب زمینی به ویژه زمین های اجاره ای به همدانی ها
- فقدان منابع آبی و وجود زمین کشاورزی با کیفیت پایین در غرب منظومه

اجتماعی و فرهنگی

- نرخ مهاجرت بالا در ۱۴ روستا عمدتاً به دلیل محدودیت منابع آبی (شرب و کشاورزی)
- فقدان آموزش های ترویجی کشاورزی در حوزه دام و پایین بودن اثربخشی آموزش های موجود
- کاهش سرمایه اجتماعی با منشأ کاهش اعتماد اجتماعی به ویژه به مسئولین و کاهش تعاون و همیاری

- ترک تحصیل بیش از ۵۰ درصدی در مقطع متوسطه به ویژه دختران
- کاهش کیفیت آموزش با کاهش جمعیت و فقدان معلم اختصاصی هر پایه
- شیوع اعتیاد و آسیب های اجتماعی عمدتاً با منشأ بیکاری
- دوری از عادت به کار سخت در دوره نوجوانی و فراموشی فرهنگ کار

اقتصادی (محدودیت های عمومی)

- تغییرات زیاد قیمت محصولات کشاورزی و ارسال علائم اشتباه
- دامداری کاملاً سنتی با مرگ و میر بالای دام
- مقیاس کوچک زمین های بهره برداری
- هدر رفت آب با روش های آبیاری سنتی
- سرمایه گذاری محدود در روستا با خروج سرمایه توسط عمده مالکان
- فقدان الگوی بهینه کشت

اقتصادی (محدودیت های اختصاصی)

- تغییرات زیاد قیمت محصولات کشاورزی و ارسال علائم اشتباه
- دامداری کاملاً سنتی با مرگ و میر بالای دام
- مقیاس کوچک زمین های بهره برداری
- هدر رفت آب با روش های آبیاری سنتی
- سرمایه گذاری محدود در روستا با خروج سرمایه توسط عمده مالکان

کالبدی

- فرسودگی شدید یا فقدان شبکه توزیع، ناسالم بودن آب شرب در ۱۱ روستا
- سرازیر شدن فاضلاب قیدار به روستاهای پایین دست مجاور قیدار
- محدودیت توسعه روستا و شکل گیری مهاجرت به دلیل تکمیل شدن محدوده در ۱۷ روستا
- عدم اجرای تمام فازهای طرح های و ناکافی بودن اعتبارات لازم
- کمبود امکانات ورزشی مانند باشگاه و سالن ورزشی

مدیریتی

- عدم ممانعت و پیگیری نهادهای متولی به ویژه منابع طبیعی از شخم زدن منابع طبیعی
- رویه های نامتوازن و در مواردی ناعادلانه در اجرا و سیاست گذاری بخشی
- مراحل سخت و آزاردهنده تضمین های بانکی و مسیر طولانی، زمان بر و هزینه بر صدور مجوزها
- مشارکت محدود اهالی در تنظیم طرح های در گذشته
- روحیه محافظه کاری سازمان ها و ادارات و عدم تمایل به درگیری با مسائلی که حل آنها تنش آمیز است
- توان محدود منابع طبیعی در برخورد با کشت مراتع

۴-۱- قابلیت‌ها و محدودیت‌های تأثیرگذار منظومه در قالب ماتریس فضایی

با تجميع لایه‌های اطلاعاتی، بر اساس معیارها و شاخص‌های تأثیرگذار حوزه (پهنه) های همگن عملکردی به دست آمد. حوزه‌های همگن ساختار اقتصادی، اجتماعی و جغرافیایی مشابه و همگن‌تری دارند. این الگو در استخراج سیاست‌های اختصاصی توسعه هر پهنه کمک مؤثری می‌نماید. در این جدول قابلیت‌ها و محدودیت‌های اختصاصی حوزه‌های مورد تاکید است و موارد عمومی آن در جدول پیشگفتار اشاره شده است.

منظومه مرکزی بر اساس سطوح عملکردی دارای ۱۱ حوزه همگن پیشنهادی می‌باشد که فائلی (A^۱)، دو تپه سفلی (A^۲)، توپقره (A^۳)، پرچین (A^۴) محمود آباد (B^۱) نور آباد (B^۲) حسین آباد (C^۱) گوجه ییلاق (C^۲) کرسف (D^۱) سهرورد (D^۲) قیدار (E) به عنوان مراکز این حوزه‌ها هستند.

جدول ب: قابلیت‌ها و محدودیت‌های تأثیرگذار بخش در یک ماتریس فضایی

حوزه	نام روستا	قوت‌ها	ضعف‌ها	فرصت‌ها	تهدیدها
A ^۱	داشلوجه	منابع آب‌های سطحی مناسب / سدخاکی فائلی/ چشم انداز کوهستانی و بکر و مراتع خوب	عدم توجه به حفظ مراتع/ دام فراتر از توان مراتع	استفاده از ظرفیت سد خاکی برای توسعه گردشگری و توسعه کشاورزی صنعتی/ فرصت ابخیزداری	از بین رفتن مراتع
	فائلی				
	چققلو				
A ^۲	دوتپه سفلی	وجود منابع خوب آبی و زمین‌های کشاورزی با کیفیت / داشتن جمعیت و نیروی انسانی قابل توجه / دام و ماشین آلات قابل توجه/ اشتغال گسترده به خیاطی	سنتی بودن شیویده‌های آبیاری/ عدم تنوع کشت / کمبود مهارت نیروی کار	مرکزیت دهستان و بزرگترین روستای خدا/بنده با قابلیت ارتقا به شهر/ وجود واحدهای کارگاهی و صنعتی / وجود مجموعه کشت و صنعت	کاهش منابع آب‌های زیر زمینی
	اقچه قیا				
	دوتپه علیا				
A ^۳	نعلبندان	وجود منابع خوب آبی و زمین‌های کشاورزی با کیفیت / اشتغال حدود ۳۰ درصد نیروی کار به خیاطی و تولید پوشاک/ داشتن جمعیت و نیروی انسانی قابل توجه / مجاورت با مرکز شهرستان/ زراعت قوی	فقدان خدمات پشتیبان تولید نظیر سرخانه/ اوقافی بودن برخی روستا/ هدر رفت منابع آبی قنات در ۶ ماه از سال/ اجاره زمین‌های کشاورزی به اجاره کارهای همدانی/ تخریب منابع خاکی/ تنوع کشت پایین/ محدودیت در توسعه فیزیکی روستا	فرصت ایجاد خوشه تولید پوشاک با اشتغال گسترده/ دسترسی آسان به امکانات شهری/	افت منابع آبی منطقه
	بلغه شیر				
	بجقین				
	اهارمشکین				
	توپقره				
	شیخ الو				
	ورجوشان				
	قوشه کند				
A ^۴	رحمت آباد				
	ده شیر	زمین‌های دیم خوب / دارای روحیه نوآوری و پیگیری ایده‌های جدید/ ادوات خوب کشاورزی/ اجاره کار حرفه‌ای/ دارای شرکت تعاونی فعال	هدر رفت ۷ ماه آب چشمه معادل دو چاه عمیق/ فقدان عادت به کار یدی و سخت/ کاهش آب‌های سطحی/	دسترسی آسان به امکانات شهری/	نصف روستا وقف استانه قم است
	پرچین				
	شهرستانک				
	قطار بلاغی				
	گلمکان				
B ^۱	رباط				
	محمودآباد	وجود منابع خوب آبی و زمین‌های کشاورزی با کیفیت/ تحصیلات نسبتاً مناسب دانشگاهی/ زمین‌های نسبتاً یکپارچه/ روستاهای با کالبدی شهری وار/ سدخاکی محمودآباد/ توان حفظ جمعیت روستا و از پهنه‌های بسیار پرتراکم جمعیت روستایی در استان	افت قابل توجه آب‌های زیر زمینی/ محدود بودن زمین نسبت به جمعیت/ فشار زیاد به منابع خاکی و آبی/ بالا رفتن املاح آب شرب/ نبود آموزش‌های مناسب مهارتی و پایداری	رفع خلأ دسترسی به نظام شهری برای منطقه روستایی پرجمعیت دشت قیدار/ دسترسی آسان به امکانات شهری/	کاهش منابع آب‌های زیر زمینی/ تخریب منابع خاکی/
	ابی سفلی				
	اینچه				
	زرین گل				
	کوچ تپه				
	خالق آباد				
	قینرجه				

حوزه	نام روستا	قوت ها	ضعف ها	فرصت ها	تهدید ها
	علی اباد		منابع/محدودیت در توسعه کالبدی روستا		
	گنگک				
	اقبالغ علیا				
	کهریز				
B۲	جرین	جود منابع خوب آبی و زمین های کشاورزی با کیفیت/تحصیلات نسبتا مناسب دانشگاهی/زمین های نسبتا یکپارچه/ روستاهای با کالبدی شهری وار/ توان حفظ جمعیت روستا و از پهنه های بسیارپر تراکم	انسجام پایین اجتماعی/افت قابل توجه آب های زیر زمینی/		افت آب ها عمیق/چاه های غیرمجاز
	نوربهار				
	کهل اباد				
	پیرگاوگل				
C۱	کوسج اباد	داشتن تجهیزات و ماشین آلات کشاورزی خوب/مهارت در فرش بافی/ داشتن دام نسبتا زیاد	کمبود آب شرب/کمبود منابع آب کشاورزی/		تخریب مراتع روستا به واسطه فعالیت های معدن کاری در اطراف روستا/ خشک شدن منابع آبی
	حسین اباد				
	هیراباد				
	منطش				
	سید محمد				
C۲	سعیداباد	مسیر و چشم انداز طبیعی خوب برای گردشگری و بوم گردی/مهارت در فرش بافی/	نبود کانال برای آب کشاورزی و هدر رفتن آب در کانال های خاکی/نبود فضای کافی برای توسعه فیزیکی/ کالبدی روستا/کم ثمر بودن آموزش های بدون پشتیبانی و سخنرانی محور	مجاورت با مسیرگردشگری به غار کتله خور و علیصدر	از بین رفتن مراتع/ تخریب مراتع روستا با معدن کاری/ خشکی منابع آب های سطحی
	گوگجه				
	ییلاق				
	دلایرسفلی				
	گمش تپه				
	تورپاخلو				
	دلایرعلیا				
	بیگم اقا				
D۱	سازین	وجود نیروی کار ماهر در کارهای ساختمانی و قالیبافی/ تعلق اهالی به روستا و محدود بودن مهاجرت علی رغم کمبود منابع/مناسب بودن خاک روستا برای تولید اجر، کاشی و سرامیک/اجاره کار و تجهیزات مناسب	تخلیه روستاهای غرب حوزه/ محدودیت و ناسالم بودن شدید آب آشامیدنی/ کمبود آب کشاورزی /محدودیت در توسعه فیزیکی روستا/	ضرورت دریافت ۱.۵ درصد عوارض تخریب مراتع و آثار منفی استخراج از معدن برای روستا	مهاجرت شدید در غرب حوزه / الودگی آب شرب
	قلعلی/گلعلی/				
	دولاب				
	کرسف				
	عینجیک				
	کسیک				
	شعبان				
	شهیدچمنی				
	قلعه جوق				
	صالح اباد				
	بیوک قشلاق				
D۲	ابراهیم اباد	موقعیت کوهستانی و مراتع خوب و دام نسبتا زیاد	بدون آب شرب / ترک تحصیل همه دختران بعد از ابتدایی /مهاجرت زیاد		تخریب جاده و مراتع توسط معدن
	یاراحمدلو				
	کره چال				
	چپقلو(حومه)				
	دوغانلو				
E	سهرورد				
	ماداباد				
	ابدالر				
	اوشانیان				
	قیدار				

حوزه	نام روستا	قوت ها	ضعف ها	فرصت ها	تهدید ها
	لاچوان	مجاروت با قیدار/حفظ جمعیت و افزایش خانوار/روستاهای خوابگاهی و خدماتی برای قیدار/اشتغال به خیاطی/ روستاهای بسیار پرآب در شرق حوزه	کمبود آب شرب با نیترات بالا/محدودیت حریم روستا/اجاره ۴۰ درصد زمین ها به همدانی ها/ انسجام پایین/عدم تنوع کشت/	نزدیکی به شهر قیدار و استفاده از خدمات شهر	تخیله و دفع زباله و فاضلاب قیدار در روستاهای پایین دست
	حصار				
	پسکوهان				
	نظرقلی				
	گوندره				
	زواجر				
	قره محمد				

منبع: یافته‌های مشاور

۵-۱- مسائل کلیدی

۱-اکولوژیکی

۱. افت بسیار زیاد سطح آب های عمیق با برداشت های بسیار گسترده (متوسط سالانه بیشتر از ۱ متر)
۲. محدودیت و خشکی منابع آب سطحی با برداشت های گسترده و حفر چاه های بسیار زیاد در مناطق مجاور
۳. محدودیت تأمین آب شرب و یا مشکل کمبود منابع آب شرب در جنوب منظومه
۴. فرسایش شدید خاک به ویژه تخریب منابع خاک در زمین های دارای کشت سیب زمینی توسط اجاره کاران به همدانی
۵. فقدان توجه کافی اهالی به حفظ منابع طبیعی، شکل گیری رقابت در بهره برداری از منابع مشترک و عدم نظارت کافی از سوی مراجع نظارتی / دفع عمده فاضلاب در کانال ها و رودخانه ها

۱-اقتصادی

۶. دستمزدی بودن تولید پوشاک، فقدان برند و زنجیره ارزش
۷. فقدان صنایع مکمل و تبدیلی (گندم و سیب زمینی و گوجه فرنگی) و خدمات ذخیره سازی محصولات کشاورزی
۸. خروج سرمایه از روستاها توسط عمده مالکان و سرمایه گذاری محدود در روستا
۹. فقدان الگوی بهینه کشت
۱۰. توزیع نامتوازن بهره برداری ۷۵ درصد چاه های عمیق توسط ۷ روستا (۱۶ درصد روستاها) و ظرفیت سرمایه گذاری در ذخیره منابع آبی در قالب استخرهای پی وی سی
۱۱. عملکرد پایین در سیب زمینی (۴۰-۵۰ تن اهالی و ۷۰-۸۰ تن در هکتار همدانی ها)
۱۲. لزوم تکمیل سرمایه گذاری بهره برداری از سدهای خاکی روستاهای قانلی و محمودآباد با تعریف زنجیره گردشگری، کاشت گیاهان داورپی و صنایع کارگاهی وابسته، تنوع کامل کشت

۱-مدیریتی

۱۳. روحیه محافظه کاری سازمان ها و ادارات و عدم تمایل به درگیری با مسائلی که حل آن ها تنش آمیز است
۱۴. مراحل سخت و آزاردهنده تضمین های بانکی و مسیر طولانی، زمان بر و هزینه بر صدور مجوزها
۱۵. رویه های نامتوازن و در مواردی ناعادلانه در اجرا و سیاست گذاری بخشی و مدیریت چندگانه بر منابع آب
۱۶. توان محدود منابع طبیعی در برخورد با کشت مراتع

۱-کالبدی

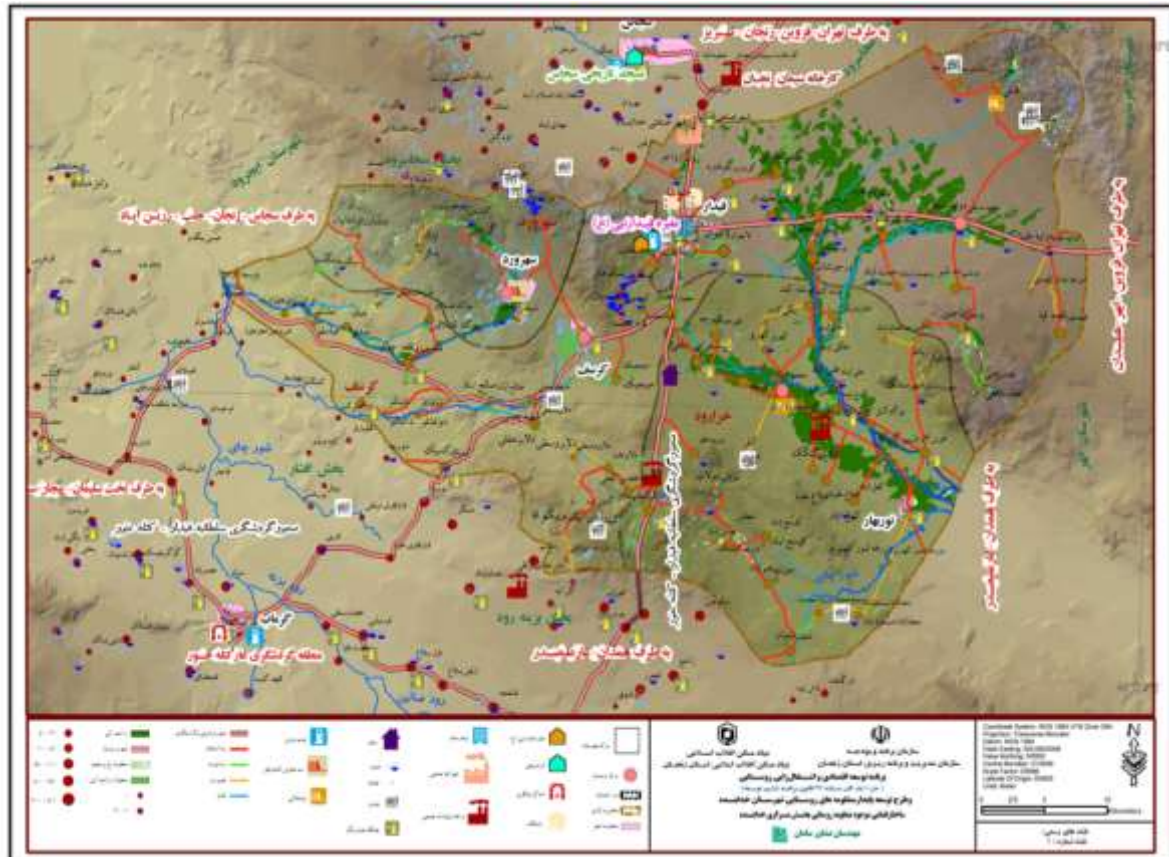
۱۷. محدودیت توسعه روستا و شکل گیری مهاجرت به دلیل تکمیل شدن محدوده در ۱۷ روستا
۱۸. فرسودگی شدید یا فقدان شبکه توزیع، ناسالم بودن آب شرب در ۱۱ روستا عمدتاً در جنوب منظومه
۱۹. سرازیر شدن فاضلاب قیدار به روستاهای پایین دست مجاور قیدار
۲۰. فقدان واحد شهری برای پوشش نیازهای خدماتی دهستان خرابود به عنوان یکی از بزرگ ترین دهستان های استان
۲۱. مشارکت محدود اهالی در تنظیم طرح های در گذشته

۱-اجتماعی - فرهنگی

۲۲. کاهش سرمایه اجتماعی با منشأ کاهش اعتماد اجتماعی به ویژه به مسئولین و کاهش تعاون و همیاری
۲۳. ترک تحصیل بیش از ۴۵ درصدی در مقطع متوسطه به ویژه دختران
۲۴. شیوع اعتیاد و آسیب های اجتماعی عمدتاً با منشأ بیکاری
۲۵. اثربخشی محدود آموزش های ترویجی کشاورزی به ویژه در حوزه دام

۱-۶- ساختار و سازمان فضائی وضع موجود

نقشه ۱: ساختار فضایی منظومه مرکزی

نقشه ۲: سازمان فضایی وضع موجود منظومه روستایی مرکزی

۱-۷- جمع بندی:

بیش از ۹۰ درصد از جمعیت روستایی منظومه مرکزی به طور تقریباً مساوی بین دو دهستان خرارود و حومه توزیع شده است و یکی از مناطق پرتراکم روستایی شهرستان و استان زنجان نیز محسوب می شود. روستاهای اصلی این دو دهستان مسیری مانند عدد هفت به صورت خوابیده را تداعی می کند که روستاهای اصلی از خط ابهر به قیدار و قیدار به روستاهای محمودآباد تا جرین استقرار دارند. جریان و مسیر جلگه ای رودخانه خرارود، وجود منابع آبی زیرزمینی (چاه های عمیق قوی) و زمین های کشاورزی با کیفیت، داشتن جمعیت و نیروی انسانی قابل توجه با مهاجرت حداقلی و مجاورت با مرکز شهرستان و بزرگترین پهنه زراعی شهرستان و استان از ویژگی های غالب این پهنه است. در دهستان حومه حدود ۲۵ درصد نیروی کار روستایی به خیاطی و تولید پوشاک اشتغال دارند و این قابلیت نیز ظرفیت توسعه به خوشه پوشاک را دارد. تکمیل خدمات پشتیبانی زراعی نظیر سردخانه و صنایع مکمل و تبدیلی زراعی می توانند در تکمیل فرایند زنجیره ارزش زراعی قوی منظومه در این پهنه نقش مهمی داشته باشند.

عمده جمعیت در دو دهستان کرسف و سهرورد به صورت نقطه ای متمرکز در نقاط تازه شهری شده سکونت دارند و تراکم روستایی پایینی در آنها وجود دارد. دو روستا شهر کرسف و سهرورد مزیت های خوبی برای گردشگری دارند. افت بسیار زیاد سطح آب های عمیق با برداشت های بسیار گسترده (متوسط سالانه بیشتر از ۱ متر) و قرار گرفتن دشت قیدار در شمار دشت های بحرانی از نتایج بهره برداری ناپایدار از منابع آبی منظومه است. سرمایه گذاری بخش خصوصی در تجمع و ذخیره آب، استفاده از ظرفیت دو سد خاکی محمود آباد و قانلی برای کشت های متنوع و بهره ور از نظر درآمدی و مصرف آب و توجه به افزایش بهره وری دامداری سبک و سنگین در منظومه می توانند در ارتقای درآمد پایدار منظومه نقش مهمی ایفا کنند.

۲- تصویر کلان توسعه روستاهای بخش (افق برنامه و طرح: ۱۴۰۵ پایان برنامه هفتم)

۱-۲- اهداف کلی

با توجه به طبقه بندی اهمیت محدودیت ها و قابلیت ها در توسعه منظومه، راهبردهای عملیاتی و امکان پذیر در راستای کاهش محدودیت ها و ارتقای قابلیت ها به عنوان اهداف کلی جهت گیری توسعه منظومه انتخاب شده است. البته در مواردی وجوه مشترک بین روش های کاهش تنگناها و فرایند ارتقا قابلیت ها ایجاد می شود که می تواند به عنوان یک اولویت مضاعف در نظر گرفته شود. رویکرد پیشنهادات مبتنی بر نظریه منظومه ای داگلاس می باشد.

توسعه منظومه مستلزم بهبود درآمد با افزایش اشتغال به همراه ارتقا بهره وری است. از تلفیق انتخاب محدودیت های با بالاترین امکان بالقوه کاهش پذیری و انتخاب قابلیت های قابل ارتقا با بالاترین امکان بالقوه ارتقا پذیری، اهداف زیر به عنوان اهداف اولویت دار توسعه ای منظومه می باشد.

- پایداری منابع اکولوژیکی
- ارتقا درآمد توانمندی اقتصادی و رشد اشتغال
- ارتقا کیفیت زیستی و توانمندی انسانی و اجتماعی

۲-۲-اهداف کمی

متناسب با اهداف کلی، اصلی‌ترین شاخص‌های هدف در افق برنامه به شرح زیر و به صورت متوازن تنظیم شده است. در مورد جدول زیر توضیح این نکته ضروری است حفظ رشد هدف جمعیت روستایی مفروض به دستیابی به اهداف اشتغال، ارتقای بهره‌وری و پایداری منابع منظومه است.

جدول ۲: اهداف کمی رشد بخش مرکزی در افق ۱۴۰۵

سرفصل های کلی	ردیف	عنوان متغیر / شاخص	واحد	سال پایه	مقدار سال پایه	پیش‌بینی ۱۴۰۵
جمعیت و جوامع	۱	جمعیت روستایی	نفر	۱۳۹۵	۴۴۰۰۳	۴۳۰۴۰
	۲	متوسط نرخ رشد جمعیت روستایی ۱۳۹۵-۱۴۰۵	سالانه	۱۳۹۵	-	-۰.۰۱۴
	۳	درصد روستائیشینی	درصد	۱۳۹۵	۴۷/۷۷	۴۶
	۴	روستاهای دارای بیش از ۲۰ خانوار	تعداد	۱۳۹۷	۶۷	۶۷
سرزمین	۵	تراکم نسبی جمعیت کل	نفر در کیلومتر مربع	۱۳۹۵	۲۲	۲۱
نیروی انسانی	۶	تعداد کل شاغلین منظومه	نفر	۱۳۹۵	۲۶۰۵۱	۲۷۰۰۰
	۷	تعداد شاغلین روستایی	نفر	۱۳۹۵	۱۳۷۶۹	۱۳۰۰۰
	۸	جمع هدفگذاری اشتغال جدید با اجرای برنامه	نفر	۱۳۹۹	۰	۱۳۹۵
	۹	بار تکفل اقتصادی	نفر	۱۳۹۵	۲.۱۵	۲.۱
اقتصاد و تولید	۱۰	سطح کل زیر کشت	نفر	۱۳۹۳	۱۱۶۶۴۳	۱۱۶۶۴۳
	۱۱	سطح زیر کشت دیم (زراعت)	هکتار	۱۳۹۳	۹۷۴۷۲	۹۹۱۴۳
	۱۲	سطح زیر کشت محصولات آبی	هکتار	۱۳۹۷	۱۹۱۷۱	۱۷۵۰۰
	۱۳	سطح باغات	هکتار	۱۳۹۷	۱۷۰۰	۱۷۰۰
	۱۴	دام سبک	رأس	۱۳۹۷	۲۱۰۰۰۰	۲۳۰۰۰۰
	۱۵	دام سنگین	رأس	۱۳۹۷	۱۸۰۰۰	۱۸۰۰۰
	۱۶	مساکن با اسکلت فلزی و بتون آرمه	درصد	۱۳۹۵	۶۸	۷۸
زیرساخت و زیربنا	۱۷	روستاهای بهره‌مند از آب سالم لوله‌کشی	درصد	۱۳۹۷	۸۸	۹۵
	۱۸	روستاهای برخوردار از برق	درصد	۱۳۹۵	۱۰۰	۱۰۰
	۱۹	روستاهای برخوردار از گاز طبیعی	درصد	۱۳۹۷	۶۰	۷۵
	۲۰	روستاهای دارای طرح‌های	تعداد	۱۳۹۷	۶۶	۶۷

۲-۳-جهت‌گیری‌های توسعه

- رشد پایدار اقتصادی با مدیریت و بهره‌برداری پایدار از منابع طبیعی
- توجه محوری به ارتقای بهره‌وری در زیر نظام‌های تولیدی
- ارتقای زیرساخت‌های اقتصادی به ویژه بخش گردشگری
- توسعه و ارتقا کیفیت آموزش مهارت‌های کاربردی کشاورزی، دامپروری و مهارت‌های شغلی
- ارتقای زیرساخت‌های کالبدی و کیفیت زندگی
- تقویت زمینه‌های مشارکتی روستاییان در حوزه‌های اقتصادی و اجتماعی

۲-۴- راهبردها

- پایداری منابع اکولوژیکی (با تاکید بر منابع آبی) منظومه به منظور تثبیت درآمد و اشتغال منظومه
- تقویت صنایع تبدیلی در بخش کشاورزی و افزایش فعالیت کشاورزی
- تقویت توانمندی های بخش کارگاهی و صنعتی
- توسعه گردشگری و بخش های خدمات مکمل تولید و خدمات دولتی
- ارتقا امکانات کالبدی و سکونت پذیری منظومه
- توانمندی سازی سرمایه های انسانی

۲-۵- سیاست های اجرایی

بررسی محدودیت ها و قابلیت ها مشخص می کند وزن محدودیت ها در رشد و توسعه منظومه بیشتر از وزن ارتقای قابلیت های آن است. جدول زیر راهبردها، اقدامات سیاستی و اجرایی مستخرج از تلفیق تنگناها و قابلیت ها و نهاد متولی یا وابسته به اجرای راهبرد را نشان می دهد.

جدول ۲-۱: بسته راهبردها، اقدامات سیاستی و اجرایی توسعه منظومه

اهداف	راهبرد	سیاست های اجرایی (برنامه)
پایداری منابع اکولوژیکی	پایداری منابع اکولوژیکی (با تاکید بر منابع آبی) منظومه به منظور تثبیت درآمد و اشتغال منظومه	برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک و برنامه و احیاء، توسعه و بهره برداری اصولی از مراتع
		برنامه تامین و عرضه آب
		بهبود بهره وری آب در عرصه کشاورزی و اصلاح الگوی کشت
ارتقا درآمد توانمندی اقتصادی و رشد اشتغال	تقویت صنایع تبدیلی در بخش کشاورزی و افزایش فعالیت کشاورزی	توسعه صنایع تبدیل و مکمل در بخش کشاورزی (طرح های متوسط و بزرگ مقیاس)
		ارتقای بهره وری دام و طیور
		توسعه پرورش دام و طیور و آبزیان (ارتقای کمی)
		ایجاد زنجیره های تولید و خوشه تولید پوشاک
	تقویت توانمندی های بخش کارگاهی و صنعتی	گسترش کارگاه های و واحدهای کوچک صنعتی - تولیدی (طرح های کوچک و متوسط مقیاس)
		تقویت ظرفیت فرهنگی - گردشگری
	توسعه گردشگری و بخش های خدمات مکمل تولید و خدمات دولتی	خدمات مکمل بخش تولید (طرح های متوسط مقیاس)
		بهبود حکمرانی محلی
	ارتقا امکانات کالبدی و سکونت پذیری منظومه	نوسازی و احداث مدارس
		توسعه و تکمیل پوشش شبکه برق
		جمع آوری و هدایت فاضلاب
		تکمیل شبکه راه های ارتباطی تسهیل کننده
		تامین آب شرب بهداشتی
		برطرف نمودن موانع توسعه کالبدی و محدودیت های طرح های هادی
		تامین زیرساخت های مقابله با بحران کانال کشی و احداث پل
		ارتقا بهداشت محیط
		توسعه امکانات ورزشی
		تقویت ظرفیت های فرهنگی - گردشگری
ارتقا کیفیت زیستی و توانمندی انسانی و اجتماعی	توانمندی سازی سرمایه های انسانی	کاهش اعتیاد و آسیب های اجتماعی
		آموزش و توسعه منابع انسانی

۶-۲- تعیین الزامات تحقق اهداف و سیاست‌ها

- ایجاد گفتمان برنامه محور در بین جامعه روستایی، تعهد و تقید به برنامه به ویژه از سوی مجریان بخش عمومی
- ترویج و توسعه تسهیل گری روستایی و جهت‌دهی به مسیر رشد و ارتقای روستایی
- تأمین آب شرب بهداشتی
- تأمین منابع عمومی و تسهیلات مورد نیاز
- عدالت فضایی توزیع امکانات
- توجه جدی به محدودیت و تقلیل منابع آب شرب و کشاورزی و ارتقای بهره‌وری آب
- نظارت مستمر و برقراری عدالت بین نسلی در بهره‌برداری از منابع طبیعی
- جهت‌دهی به خروج سرمایه از روستا به شهر برای سرمایه‌گذاری در خود روستا
- تقویت کیفیت نیروی انسانی ماهر و متخصص با آموزش‌های مورد نیاز

اقدامات و طرح‌های زیر به لحاظ دسته‌بندی در حلقه تکمیلی و زنجیره تولیدات منظومه و منطقه نقش محرک و پیشران را دارند.

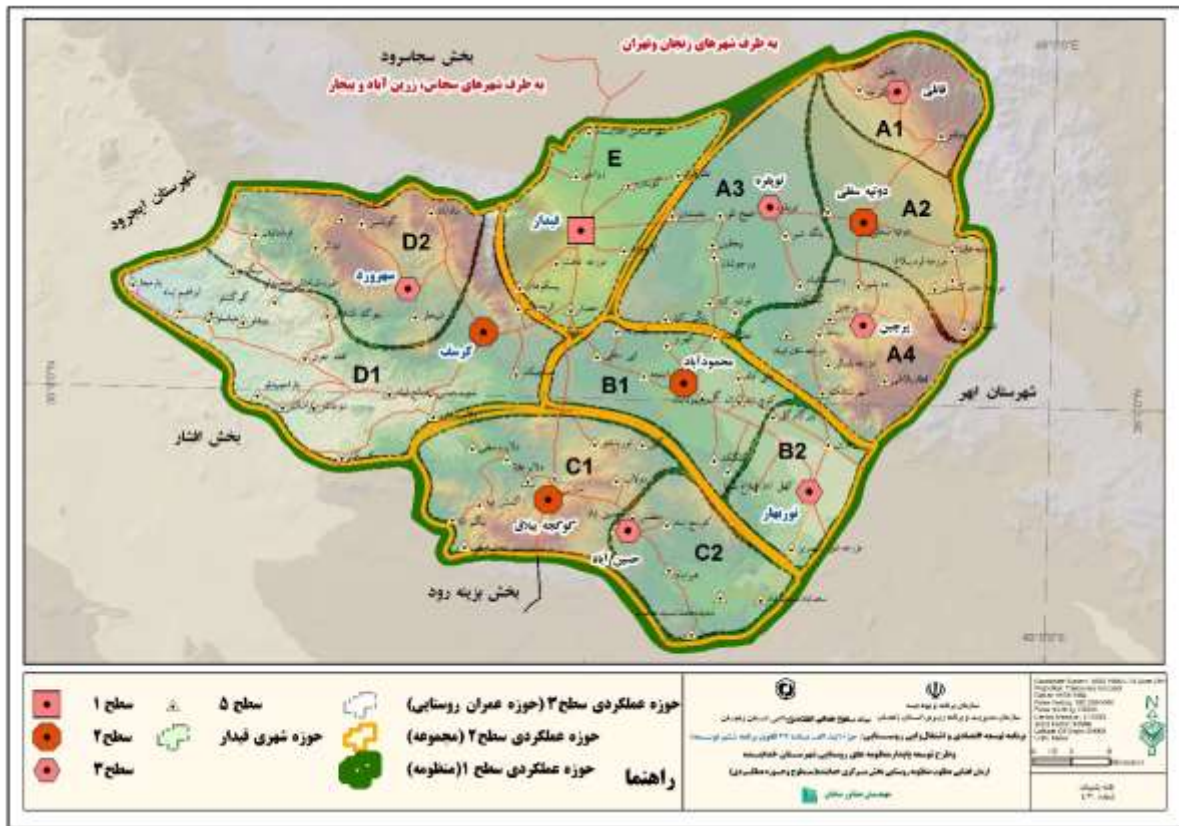
جدول ۳: عناوین اقدامات و کسب‌وکارهای محرک

ردیف	اقدامات / پروژه
۱	ایجاد و توسعه خوشه پوشاک خدا/بنده و کارگاه‌های خیاطی با توسعه بازار هدف
۲	سرمایه‌گذاری در استخرهای ذخیره آب ممبران توسط بخش خصوصی یا تعاونی / اجرای پروژه‌های آبخوان‌داری به ویژه در پایین‌دست رودخانه‌های سهرورد و خراورد در منظومه و طبق جدول پیوست/ توسعه لوله‌گذاری یا کانال‌کشی انتقال آب از منابع چشمه یا قنات/ تشویق و تسهیلات کاشت با تیپ
۳	بهره‌برداری از آب‌بند و سدهای خاکی روستاهای قانلی و محمودآباد با آبیاری تحت فشار تیپ محور و کاشت گیاهان دارویی و زینتی و کارگاه‌های وابسته
۴	افزایش معنی‌دار درآمد کشاورزان با تهیه برنامه جامع ارتقا بهره‌وری دام سبک و اصلاح نژاد گاوهای شیری به دورگه سیمنتال اصیل ^۱
۵	فهرست بندی عمده مالکان دهستان‌ها و ایجاد تعاونی و تشکل سرمایه‌گذاری عمده مالکان و ارائه طرح‌های سرمایه‌گذاری به ویژه ذخیره آب با تسهیلات مناسب به منظور کاهش خروج سرمایه
۶	توسعه سردخانه‌ها / صنایع تبدیلی گندم، سیب زمینی/ گوجه فرنگی
۷	کنترل و نظارت بیشتر بر بهره‌برداری و محدود نمودن افت آب‌های زیرزمینی و هم‌زمان اعطای تسهیلات برای استفاده از روش‌های آبیاری نوین، استخر ذخیره و آبخوان‌داری
۸	مشارکت هدفمند اوقاف در راستای افزایش اشتغال با واگذاری اسناد موقوفه در صورت سرمایه‌گذاری در رسته‌های اشتغال‌زا در زمین‌های قابل سرمایه‌گذاری
۹	جهت‌دهی بخشی از اعتبارات دهیاری‌ها از محل ارزش‌افزوده به زیرساخت‌های اقتصادی روستا به جای رویکرد کالبدی

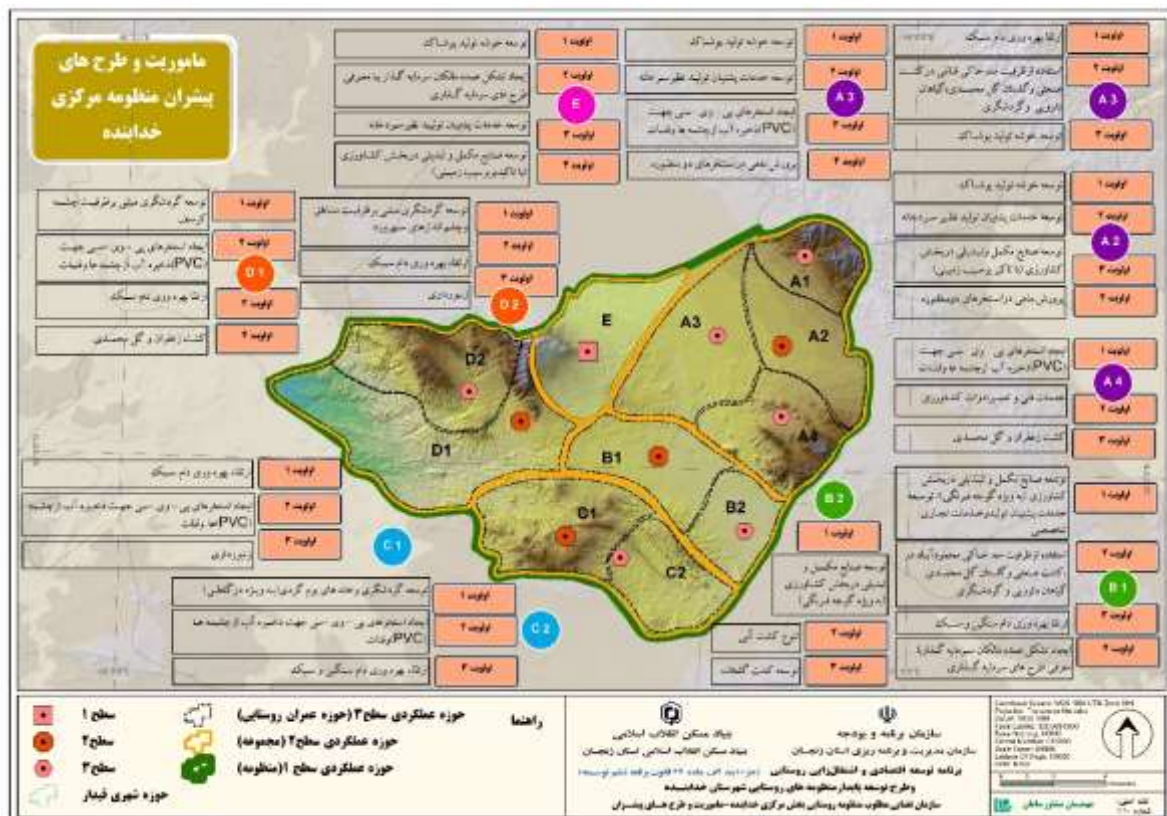
^۱. بهبود صفات عملکردی مانند تولیدمثل، کاهش فاصله گوساله‌زایی، کاهش سخت‌زایی، کاهش ابتلا به ورم پستان، استفاده حداکثری از نهاده‌های تولیدی موجود و افزایش درآمد و سود خالص تولیدکنندگان روستایی در استان از اهداف این پیشنهاد است.

۷-۲- ساختار و حوزه های همگن فضایی هدف

نقشه ۳: سطوح و مراکز عملکردی و احصا حوزه های همگن فضایی

نقشه ۴: اولویت و گرایش ماموریت های محوری اقتصادی حوزه های همگن فضایی

۳- اقدامات، فعالیت‌ها، طرح‌ها و پروژه‌های توسعه بخش (پیوست سند)

۳-۱- چارچوب اقدامات و بسته فعالیت‌های پیشنهادی

با توجه به اهداف ملاحظه شده برای توسعه منظومه؛ متناظر با راهبردهای ذکر شده، در قالب برنامه‌ها، بسته‌های اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های اثربخش استخراج شدند. هر بسته مشتمل بر پروژه‌ها و اقدامات سیاستی است که هر کدام با رویکرد روابط زنجیره‌ای و وجود تقدم و تأخر در برنامه‌ریزی احصا و اولویت‌بندی شده است.

جدول ۴- بسته‌های اجرایی طرح‌ها و پروژه‌های اثربخش

شماره	بسته	تعداد پروژه‌های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)
۱	حفظ یا تقویت توان اکولوژیک منظومه	۲۵	۲۷	۱۲۲۳۵۰
۲	کنترل و ارتقای بهره‌وری مصرف و اصلاح الگوی کشت	۱۲۶	۴۰۲	۸۶۵۵۰۰
۳	توسعه صنایع تبدیلی و مکمل	۱۲	۹۴	۸۶۷۰۰۰
۴	ارتقای بهره‌وری دام سبک و توسعه کمی (طرح‌های کوچک و متوسط مقیاس)	۲۷۳	۱۵۶	۲۰۰۰۰۰
۵	خوشه پوشاک خدابنده	۲۲	۴۴۰	۱۲۷۰۰
۶	بهره‌برداری از ظرفیت‌های گردشگری	۱۷	۲۲	۱۵۲۰۰
۷	توسعه بخش خدمات پشتیبانی	۳۰	۵۹	۴۳۲۰۰
۸	توسعه واحدهای کارگاهی	۵۴	۱۳۳	۴۷۹۰۰
۹	ارتقا کیفیت حکمرانی محلی	۴۱	۶۰	۰
۱۰	توسعه و تکمیل کمبدهای خدماتی و رفاهی سکونت‌گاه‌ها و زیرساخت‌ها	۶۸	۰	۱۴۶۹۵۰
۱۱	توانمندی‌سازی سرمایه‌های انسانی	۷۱	۲	۸۷۰۰
جمع		۷۳۹	۱۳۹۵	۲۳۲۹۵۰۰

ردیف‌های ۱۰ و ۱۱ عمدتاً سرمایه‌گذاری کالبدی (طرح‌های عمرانی) و اجتماعی با محوریت بخش دولتی را پوشش می‌دهد.

۲-۳- طرح های سرمایه گذاری اولویت بندی شده در سطح منظومه

در جدول زیر طرح ها و پروژه های سرمایه گذاری در قالب بسته های پیشنهادی احصا شده ارائه می شود.

جدول ۵-۱: حفظ یا تقویت توان اکولوژیک منظومه

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونتگاه ها
برنامه آبخیزداری و حفاظت خاک و برنامه و احیاء، توسعه و بهره برداری اصولی از مراتع	کنترل و تجمیع آب های سطحی و روان آب ها در بخش جنوبی منظومه به منظور آبخوانداری	منابع طبیعی / اب منطقه ای / جهاد کشاورزی	۱	۶	۲۴	۱۲۰۰۰۰	هر دو سال یک پروژه	A۱, C۲, D۱	چپقلو /سازین / حصار (بر رودخانه ای که همیشه دارای آب می باشد و از کوه های کرسف و قیدار) /ایراهم اباد
	کنترل و نظارت بیشتر بر بهره برداری و محدود نمودن برداشت نامتوازن از آب های زیرزمینی	اب منطقه ای / جهاد	۱	۱		۲۰۰	۵سال اول برنامه	مجموعه های A,B,E	
	ایجاد محدودیت اجاره زمین های کشت سیب زمینی به استان های همجوار با به دلیل تخریب گسترده منابع خاکی و آلودگی آن	دادستانی / اداره غذا و دارو/جهاد کشاورزی	۱	۱			هر دو سال یک پروژه	مجموعه های A,B,E	مجموعه های A,B,E
	محدود نمودن تخریب خاک با آموزش، کنترل و نظارت از سوی مراجع	جهاد / منابع طبیعی	۱	۱	۱		مستمر	کل منظومه با تاکید بر مجموعه های A,B,E	
	احداث یا اجرای جایگاه ذخیره ۵ تا ۱۰ مترمکعبی آب و آبخور دام در مکان یا چشمه های مراتع	منابع طبیعی	۱	۱۵		۷۵۰	هر سال ۵ پروژه	C۱,C۲,A۱ , B۲	با تاکید بر مادآباد / کهل آباد
	تقویت اداره منابع طبیعی در برخورد با تخریب منابع با تقویت منابع انسانی آن	منابع طبیعی	۱	۱	۲	۱۴۰۰	۱۳۹۹-۱۴۰۰	کل منظومه	روستاهای با دام بیشتر
جمع						۱۲۲۳۵۰			

جدول ۲-۵- بسته کنترل و ذخیره منابع آبی و ارتقای بهره‌وری مصرف

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان‌بندی	حوزه‌های فضایی هدف	سکونتگاه‌ها
	سرمایه‌گذاری برای تجمیع آب در استخرهای PVC با ارائه تسهیلات ارزان به ویژه برای چشمه‌های دائمی و قنات‌های پر آب	بخش خصوصی و تسهیلات بانکی	۱	۱۵	۶۰	۳۰۰۰۰۰	هر سال سه پروژه	مجموعه A.E و حوزه D۲.C۲	گوندره، قینرجه، حصار، بلگه شیر، گنگک، دوتپه علیا، چپقلو کرسف، ابدالر، حصار، گوگجه ییلاق، پرچین، لاچوان، عینجیک، نعلبندان، خالق آباد، ده شیر، پسکوهان، قوشه کند، هیرآباد
	ذخیره آب چشمه کرسف و رودخانه قره قوش (سهرورد) در پایین دست در فصل عدم مصرف	بخش خصوصی و تسهیلات بانکی	۱	۱۰	۳۰	۲۰۰۰۰۰	هر سال یک پروژه	روستاهای جنوب و غرب حوزه D۱	چپقلو، عباسلو، ابراهیم‌آباد و یارمجه
	تعمیر و بازسازی قنات ها	اب روستایی / جهاد کشاورزی	۱	۸	۱۰	۴۰۰۰	هر سال سه پروژه	روستاهای دارای قنات قابل بازسازی	با تاکید بر کهل آباد/ نعلبندان
برنامه تأمین و عرضه آب	احداث بند انحرافی	جهاد کشاورزی با مشارکت اهالی	۲	۲	۱۶	۳۰۰۰	۱۳۹۹	خالق اباد / قلعلی	خالق اباد / قلعلی
	کانال‌کشی یا لوله‌کشی بین مزارع با قنات و چشمه	جهاد کشاورزی با مشارکت اهالی	۱	۱۲		۶۰۰۰۰	۱۳۹۹	زواجر / گمش تپه / ابدالر / قینرجه / پرچین / رحمت اباد / دلایرسفلی / خالق اباد	زواجر / گمش تپه / ابدالر / قینرجه / پرچین / رحمت اباد / دلایرسفلی / خالق اباد
	ایجاد بندهای کوچک و یا معیشتی	جهاد کشاورزی با مشارکت اهالی	۲	۲	۲۴	۶۰۰۰۰	هر سال ۲ پروژه	بیوک قشلاق، چپقلو (روی رودخانه سهرورد)	بیوک قشلاق، چپقلو (روی رودخانه سهرورد)

تصویب و پیگیری اجرای مدل اجرا پذیر الگوی بهینه کشت و پیگیری امکان اخذ آب بها از مصارف ناسازگار با الگوی بهینه کشت	جهاد کشاورزی / اب منطقه ای	۱	۱			۱۳۹۹- ۱۴۰۰	مجموعه های A,B,E	مجموعه های A,B,E
نصب کنتور بر تمام چاه های عمیق و نیمه عمیق	اب منطقه ای	۱	۱			سه سال اول برنامه	مجموعه های A,B,E	مجموعه های A,B,E
محدود نمودن چاه های غیرمجاز	اب منطقه ای	۱	۱			سه سال اول برنامه	کل منظومه	کل منظومه
توسعه گلخانه در زمین های ابی	جهاد کشاورزی	۱	۱۵	۴۵	۱۵۰۰۰	مستمر	مجموعه های A,B,E	مجموعه های A,B,E
استفاده از سامانه های نوین آبیاری به ویژه توسعه کشت زراعی از طریق تیپ	جهاد کشاورزی / تسهیلات بانکی	۱	۳۰	۳۰	۶۰۰۰	مستمر	مجموعه های A,B,E	قائلی، علی آباد، اینچه، ابی سفلی، نظرقلی، توپقره
گلستان گل محمدی	بخش خصوصی / جهاد / بانک	۲	۱۵	۲۰	۳۰۰۰	۴ سال اول برنامه	A۱,B۱,A۳,D۲	خالق آباد، قائلی، کره چال، عینجیک، شهیدچمنی، کهریز، قوشه کند، پسکوهان، چپقلوی کرسف، کهریز
گلخانه تره بار و سبزیجات	بخش خصوصی / جهاد / بانک	۲	۵	۱۰	۲۵۰۰۰	سه سال اول برنامه	E و B۱	زرین گل، قینرچه، ابی سفلی
کاشت گیاهان دارویی	بخش خصوصی / جهاد / بانک	۲	۵	۵	۴۰۰۰	سه سال اول برنامه	A۱,B۱,A۳	قائلی، محمود آباد، بیجقین
بهره برداری از سدهای روستاهای قائلی و محمودآباد با آبیاری تحت فشار تیپ محور زراعی با زنجیره پرورش ماهی، گلستان گل محمدی و گیاهان دارویی، کارگاه های وابسته	بخش خصوصی / جهاد / بانک	۱	۲	۱۵۰	۵۰۰۰۰	سه سال اول برنامه	قائلی و محمودآباد	قائلی و محمودآباد

بهبود
بهره‌وری آب
در عرصه
کشاورزی و
اصلاح
الگوی کشت

حصار، دلايرسفلی	جنوب حوزه D۱ , C۲ , E	دو سال اول برنامه	۵۰۰	۲	۲	۱	بخش خصوصی / جهاد / بانک	کاشت درخت صنوبر بر مسیر رودخانه	
			۸۶۵۰۰	۴۰۲	۱۲۶	جمع			

جدول ۵-۳: بسته توسعه صنایع تبدیلی و مکمل

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونت گاه ها
توسعه صنایع تبدیلی و مکمل در بخش کشاورزی (طرح های متوسط و بزرگ مقیاس)	ایجاد سردخانه	بخش خصوصی / جهاد / صمت و بانک	۱	۳	۱۲	۱۵۰۰۰	هر دو سال به طرح	مراکز B, A۳, B۱, A۲	ورجوشان، دوتپه سفلی، شیخ الو، جرین، محمودآباد، نظرقلی، اینچه، توپقره
	کارخانه تولید آرد	بخش خصوصی / جهاد / صمت و بانک	۱	۱	۱۲	۱۲۰۰۰	سه سال اول برنامه	مرکز منظومه	مرکز منظومه
	تولید عصاره گندم و صنایع وابسته به گندم	بخش خصوصی / جهاد / صمت و بانک	۱	۱	۲۰	۲۵۰۰۰	سه سال اول برنامه	مرکز A۳, B۱, E	مرکز حوزه های دهستان های خومه و خرارود
	صنایع تبدیلی سیب زمینی	بخش خصوصی / جهاد / صمت و بانک	۱	۱	۲۴	۲۵۰۰۰	سه سال اول برنامه	مرکز A۳, B۱, E	دوتپه سفلی، توپقره
	تولید پودر گوجه فرنگی	بخش خصوصی / جهاد / صمت و بانک	۲	۲	۱۰	۸۰۰۰	سه سال اول برنامه	مرکز B۱, B۲	محمودآباد/ جرین
	واحد کنسانتره و خوراک دام	بخش خصوصی / جهاد / صمت و بانک	۲	۱	۴	۸۰۰	پنج سال اول برنامه	مرکز A۳, B۱, A۲	دوتپه سفلی، ابی سفلی
	شیرپزی و مرکز جمع آوری شیر	بخش خصوصی / جهاد / صمت و بانک	۱	۳	۱۲	۹۰۰	سه سال اول برنامه	C۱, B۱, D۱	حسین آباد، آقچه قیا، دوتپه سفلی، محمود آباد، حصار
	جمع			۱۲	۹۴	۸۶۷۰۰			

جدول ۵-۴- بسته ارتقای بهره وری دام و توسعه پرورش دام و طیور و آبزیان (طرح های کوچک و متوسط مقیاس)

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونت گاه ها
ارتقای بهره وری دام و طیور	بازبینی سیاست ترویجی جهاد با تأکید بر اثربخشی آن برای بهره بردار نهایی و اولویت دادن به دام در برنامه های ترویجی	جهاد کشاورزی	۱	۲۰			تا سال اول برنامه	کل منظومه با تأکید بر حوزه های دارای دام بیشتر	همه روستاهای منظومه با اولویت روستاهای با دام بیشتر
	مطالعه و تصویب اجرای طرح ارتقای بهره وری دام در سطح تمام منظومه	جهاد کشاورزی	۱	۲۰		۵۰۰	تا سال اول برنامه		
	اصلاح نژاد دام سنگین به نژاد سمینتال با تلقیح ژن سمینتال	جهاد کشاورزی / قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه / مشارکت اهالی	۱	۲۰	۲	۵۰۰	سه سال اول برنامه		
	آمیخته گری تجاری	جهاد کشاورزی / قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه / مشارکت اهالی	۱	۲۰			سه سال اول برنامه		
	ایجاد مرکز اصلاح نژاد دام های سبک به چند قلوزا و دارای سازگار با محیط	جهاد کشاورزی / قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه / مشارکت اهالی / تسهیلات بانکی	۱		۴	۱۰۰۰	هر سال ۱۰ پروژه		
	تسهیلات بهسازی فضای بهداشتی برای نگهداشت دام	جهاد کشاورزی / قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه / مشارکت اهالی / تسهیلات بانکی	۱	۵۰		۲۰۰۰۰	مستمر		
	تغذیه تکمیلی بره شیر خوار	جهاد کشاورزی / قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه / مشارکت اهالی	۱	۲۰			مستمر		
	آموزش های به روز در نحوه ارتقا دانش دامداری توسط خبرگان دامداری	جهاد کشاورزی / قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه / مشارکت اهالی	۱	۲۰	۱	۸۰۰	مستمر		
	کنترل بیمارهای و کاهش مرگ و میر قابل توجه دام در روستا	جهاد کشاورزی / قرارگاه پیشرفت و آبادانی سپاه / مشارکت اهالی	۱	۲۰		۸۰۰	مستمر		

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونت گاه ها
توسعه پرورش دام و طیور و آبزیان (ارتقای کمی)	تبدیل گله های بزرگ در هر روستا به دامداری صنعتی با تعریف وام صنعتی سازی به جای توسعه دام سبک	جهاد کشاورزی / قرارگاه پیشرفت و آبادانی سیاه / مشارکت اهالی / تسهیلات بانکی	۲	۱۰		۱۵۰۰۰	سه سال اول برنامه		
	توسعه دام سبک اصلاح نژاد شده	بخش خصوصی و ارگان های تسهیلات دهنده	۲	۳۲	۸۰	۳۲۰۰۰	پنج سال اول برنامه	همه حوزه ها	ابراهیم آباد، منطش، دولاب، رباط، پسکوهان، شهید چمنی، هیرآباد، قره محمد، بلگه شیر، علی آباد، کوسج آباد، گوجه بیلاق، اقبالغ علیا حسین آباد، کهریز، عینجیک، سعیدمحمد، سعیدآباد، دوتپه سفلی، قوشه کند، رحمت آباد، دوتپه علیا، آقچه قیا، محمود آباد، قانلی، شعبان، نظرقلی حسین آباد، آقچه قیا، دوتپه سفلی، محمود آباد، حصار
	توسعه دام سبک صنعتی	بخش خصوصی و ارگان های تسهیلات دهنده	۲	۵	۱۵	۵۰۰۰۰	پنج سال اول برنامه	روستاهای دارای بالاترین تعداد دام	آقچه قیا، محمود آباد، قانلی، شعبان، نظرقلی
	شرکت تعاونی دامداری صنعتی روستا با تجمیع چند واحد بزرگ برای گاوآردی ۱۰۰۰ رأسی	بخش خصوصی و ارگان های تسهیلات دهنده	۳	۱	۱۰	۱۵۰۰۰	سه سال اول برنامه	B۱	زرین گل
	پرورش شتر مرغ	بخش خصوصی و ارگان های تسهیلات دهنده	۱	۳	۶	۶۰۰۰	سه سال اول برنامه	E	زواجر
	پرورش ماهی در ذیل چشمه ها و قنات ها	بخش خصوصی و ارگان های تسهیلات دهنده	۲	۵	۱۰	۱۰۰۰۰	پنج سال اول برنامه	E	گوندیره
	پرورش ماهی در استخرهای دومنظوره	بخش خصوصی و ارگان های تسهیلات دهنده	۲	۱۵	۱۵	۴۵۰۰۰	پنج سال اول برنامه	مجموعه های A,B,E	توپقره، گوندیره، لاجوان، ورجوشان، ابی سفلی، نظرقلی، اقبالغ علیا، چپقلوی کرسف، نعلبندان، بلگه شیر، دوتپه سفلی، محمودآباد، جرین
	مرغداری معیشتی و تولید تخم مرغ سنتی	بخش خصوصی و ارگان های تسهیلات دهنده	۲	۱	۲	۱۲۰۰	سه سال اول برنامه	همه حوزه ها	با تاکید برسعید آباد، حصار، دلایر سفلی، لاجوان، شعبان، هیرآباد

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونت گاه ها
	توسعه فعالیت های زنبورداری	بخش خصوصی و ارگان های تسهیلات دهنده	۲	۱۱	۱۱	۲۲۰۰	سه سال اول برنامه	C۱,E,A۱,A۲	خالق آباد، سعیدآباد، منطش، رحمت آباد، دوغانلو، کره چال، شهیدچمنی، پسکوهان، سعیدمحمد، قوشه کند، هیرآباد، دوتپه سفلی
جمع				۲۷۳	۱۵۶	۲۰۰۰۰			

جدول ۵-۵- بسته بهره‌برداری از ظرفیت فرهنگی و گردشگری

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونت گاه ها
تقویت ظرفیت فرهنگی - گردشگری برنامه تقویت فرهنگی - گردشگری	توسعه خدمات گردشگری در چشمه شهر جدید کرسف	بخش خصوصی	۱	۵	۵	۵۰۰۰	سه سال اول برنامه	D۲	شهر کرسف
	توسعه اقامت گاه های بوم گردی و خدمات گردشگری در شهر جدیدی سهرورد و جنگل ها و باغچه باغ های ان	بخش خصوصی	۱	۵	۵	۵۰۰۰	سه سال اول برنامه	D۱	شهر سهرورد
	ارائه خدمات گردشگری و اقامت گاههای گردشگری در روستاهای نسبتا بکر با چشم انداز طبیعی خوب	میراث / اتاق بازرگانی	۱	۴	۴	۴۰۰۰	پنج سال اول برنامه	A۳,C۱,A۱,	خالق آباد، گلعلی، منطش، قانلی
	ایجاد مجموعه گردشگری مبتنی بر توان سد خاکی	بخش خصوصی / جهادکشوری / گردشگری	۱	۲	۴	۱۰۰۰	چهار سال اول برنامه	A۱,B۱	قانلی و محمودآباد
	رستوران باغی با ایجاد نمازخانه و سرویس بهداشتی بین‌راهی/خانه بوم گردی / باغچه باغ‌های اقامتی/آب‌درمانی	بخش خصوصی / گردشگری	۱	۱	۴	۲۰۰	سه سال اول برنامه	C۱ مرکز	گوگجه ییلاق
	پیگیری تامین اعتبار حمام قدیمی و بوم گردی و احیای آن که حدود یک میلیارد و نیم اعتبار از سازمان دهیاری کشور تصویب شده است	میراث فرهنگی	۱	۱			هر سال ۲ پروژه		خالق آباد
جمع									
			۱.۱	۱۷	۲۲	۱۵۲۰۰			

جدول ۵-۶- بسته توسعه صنایع کارگاهی (طرح های کوچک و متوسط مقیاس)

سکونتگاه‌های مورد تاکید	حوزه‌های فضایی هدف	زمان‌بندی	پیش‌بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	اشتغال مستقیم مورد انتظار	تعداد پروژه های قابل اجرا	اولویت	متولی	اقدامات / پروژه	
توپقره، دوتپه	A۲, A۱	هر دو سال یک پروژه	۳۰۰۰۰	۴۵	۱۰	۱	شهرک های صنعتی / بانک و بخش خصوصی	سورت و بسته‌بندی سیب‌زمینی	گسترش کارگاه های و واحدهای کوچک صنعتی - تولیدی (طرح های کوچک و متوسط مقیاس
اهارمشکین	A۳	دو سال اول برنامه	۱۰۰۰	۱۰	۵	۲	ادارات مرتبط / بانک و بخش خصوصی	تولید پستی	
خالق آباد	A۳	دو سال اول برنامه	۱۵۰۰	۲	۱	۲	ادارات مرتبط / بانک و بخش خصوصی	بلوک‌زنی	
کوسج آباد، گوگجه بیلاق، آهارمشگین، گنگک، دولاب، رباط، عینجیک، هیرآباد، دوغانلو، ابراهیم‌آباد، کسیک، پسکوهان، قره محمد، دوتپه علیا	A۳,C۱,C۲,D۲	مستمر	۴۰۰۰	۴۰	۲۰	۲	ادارات مرتبط / بانک و بخش خصوصی	کارگاههای فرش و ابریشم بافی	
عینجیک، کره چال	D۲	سه سال اول برنامه	۳۲۰۰	۳۲	۱۶	۲	ادارات مرتبط / بانک و بخش خصوصی	ایجاد کارگاه های تولید رشته آشی و پلویی	
روستاهای هم مسیر با رودخانه	D۲	سه سال اول برنامه	۷۰۰۰	۳	۱	۲	صمت / بخش خصوصی	ماسه شویی	
نعلبندان، دوتپه سفلی، شیخ الو	A۳,B۱	سه سال اول برنامه	۱۲۰۰	۱	۱	۲	بخش خصوصی / جهاد / صمت و بانک	کارگاه بسته بندی حبوبات	
			۴۷۹۰۰	۱۳۳	۵۴	۱.۸۵۷۱	جمع		

جدول ۵- ۷- بسته توسعه بخش خدمات پشتیبانی

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونت گاه ها
خدمات مکمل بخش تولید (طرح های متوسط مقیاس)	قالی شویی	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۲	۱	۴	۴۰۰۰	سه سال اول برنامه	B۱. E	محمودآباد، زواجر
	کارواش	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۱	۱	۳	۱۰۰۰	سه سال اول برنامه	B۱. E	محمودآباد، زواجر
	تالار	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۱	۱	۳	۱۰۰۰۰	سه سال اول برنامه	E	زواجر
	مشاغل خدمات فنی، پشتیبانی و تهیه غذا در محور جاده	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۲	۲۰	۲۰	۴۰۰۰	مستمر	E	زواجر، حصار
	خدمات گیاه پزشکی	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی / جهادکشاورزی	۲	۱	۶	۱۰۰۰	دو سال اول برنامه	B۱. E A۲،	حصار، محمود آباد، دوتپه
	باسکول	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۲	۱	۲	۲۰۰۰	سه سال اول برنامه	B۱	کوچ تپه
	بازار فروش گوجه	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۲	۱	۳	۱۰۰۰	سه سال اول برنامه	B۱	کوچ تپه
	مرکز تعمیرات ادوات کشاورزی	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۱	۱	۳	۱۲۰۰	دو سال اول برنامه	A۴	ده شیر
	مجتمع خدمات دام و زراعت (دامپزشکی، گیاه پزشکی، خدمات آموزشی)	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی / جهادکشاورزی	۱	۱	۶	۴۰۰۰	سه سال اول برنامه	B۱, A۲	محمود آباد، دوتپه سفلی
	پمپ بنزین و گاز	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۱	۱	۸	۱۰۰۰۰	سه سال اول برنامه	B۱.C۲	گوگجه بیلاق، محمود آباد
	سالن چندمنظوره کشاورزی	بخش خصوصی / تسهیلات بانکی	۲	۱	۱	۵۰۰۰	دو سال اول برنامه	B۱. E A۲،	روستاهای B ۱A، E ۲A
جمع									
						۴۳۲۰۰	۵۹	۳۰	۱.۵۴۵۵

جدول ۵-۸- ارتقای کیفیت حکمرانی محلی

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونت گاه ها
بهبود حکمرانی محلی	فهرست بندی عمده مالکان دهستان ها و ایجاد تعاونی های سرمایه گذاری عمده مالکان و ارائه طرح های سرمایه گذاری محلی با تسهیلات مناسب	بخشداری / فرمانداری / دفتر سرمایه گذاری استان	۱	۶			سال اول برنامه	مراکز دهستان ها	
	حذف یارانه از کود و جو کنسانتره به دلیل فساد در توزیع و اضافه نمودن آن به قیمت خرید گندم و جو	جهاد کشاورزی	۱	۱			سال اول برنامه	کل منظومه	
	اجباری شدن بیمه حوادث از محل اعتبارات دهیاری ها و مشارکت اهالی	فرمانداری / بخشداری	۲	۱			سال اول برنامه	کل منظومه	
	مشارکت هدفمند اوقاف در راستای افزایش اشتغال با واگذاری اسناد موقوفه در صورت سرمایه گذاری در رشته های اشتغال زا در زمین های قابل سرمایه گذاری	اوقاف	۲	۱	۱۵		سال اول برنامه	روستاهای وقفی	
	اتخاذ رویه های حقوقی اجرایی برای بازگشایی ها در طرح هادی درون روستا مثل مشروط شدن اعطای اشتراک گاز	استانداری / دولت	۲	۱			سال اول برنامه	کل منظومه	
	تشکیل پایگاه اطلاعاتی روستا و ایجاد محوریت برای مدیریت روستاها و دهیاری ها	بنیاد / سازمان مدیریت	۱	۱			سال اول برنامه	کل منظومه	
	جهت دمی بخشی از اعتبارات دهیاری ها از محل ارزش افزوده به زیرساخت های کنترل و ذخیره منابع آب های سطحی روستا به جای رویکرد کالبدی	بنیاد / سازمان مدیریت	۱	۳۰	۴۵		سال اول برنامه	روستاهای دارای قابلیت	
جمع			۱۰	۴۱	۶۰				

جدول ۵- ۹- خوشه پوشاک خدابنده

برنامه	اقدامات / پروژه	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	حوزه های فضایی هدف	سکونت گاه ها
ایجاد زنجیره های تولید و خوشه تولید پوشاک	تسهیل گیری شکل گیری خوشه پوشاک خدابنده	صمت	۱	۱	۲	۲۰۰۰	سال اول برنامه		
	طراحی و مدل	فرمانداری / محیط زیست / منابع طبیعی / میراث فرهنگی	۱	۱	۲		دو سال اول برنامه	فرا حوزه	
	مرکز توزیع یا تامین مواد اولیه و منابع آن	فرمانداری / محیط زیست / منابع طبیعی / میراث فرهنگی	۱	۱	۳		سه سال اول برنامه	مرکز حوزه E و واحدهای تولید کننده مواد اولیه نخ و پارچه در استان و نیز خارج از استان	
	تولید و تقسیم نظام تولید به زیر مهارت ها	فرمانداری / محیط زیست / منابع طبیعی / میراث فرهنگی و سایر ادارات	۱	۱	۱۵		مستمر	مجموعه E , A	نعلبندان، بیجقین، نظرقلی، کهریز، اهارمشکین، توپقره، گوندرد، شیخ الو، ورجوشان، ده شیر، قوشه کند، داشلوجه، پرچین رحمت آباد، دوتپه علیا، بلگه شیر
	بازاریابی محلی و منطقه ای ، نمایشگاه / فروشگاه عرضه مستقیم انواع پوشاک تولیدشده	شهرک های صنعتی/ صمت / میراث/ بخش خصوصی	۱	۱۰	۴۰۰	۱۰۰۰۰	دو سال اول برنامه	مراکز حوزه E, A۲, A۳	قیدار/ دوتپه/ توپقره
	پشتیبانی	میراث / بخش خصوصی	۲	۹	۲۰	۲۷۰۰	مستمر	مراکز حوزه E, A۲, A۳	قیدار/ دوتپه/ توپقره
جمع			۱.۲	۲۲.۰	۴۴۰.۰	۱۲۷۰۰.۰			

۳-۳- پروژه های سرمایه گذاری اجتماعی و عمرانی در سطح بخش

پروژه های عمرانی اولویت بندی شده در سطح بخش در ۲ دسته بسته سرمایه گذاری اجتماعی و انسانی و بسته طرح های عمرانی زیرساختی نقطه ای - شبکه ای طبقه بندی شده است.

جدول ۶-۱- بسته توانمندی سازی سرمایه های انسانی

برنامه	طرح	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	سکونت گاه ها
توسعه امکانات ورزشی	احداث زمین فوتبال خیرین	تربیت بدنی	۲	۱		۱۰۰۰	تا چهار سال اول برنامه	زرین گل
	فضاهای ورزشی با توجه به کثرت جمعیت و آسیب پذیری آن و وجود زمین اعطاشده وقفی	تربیت بدنی	۲	۱		۵۰۰۰	تا پنج سال اول برنامه	کوچ تپه
	زمین ورزشی برای حفظ روستای پاک	تربیت بدنی	۱	۱		۱۰۰۰	تا چهار سال اول برنامه	گنگک
	پارک کودک	دهیاری	۱	۱		۵۰۰	تا دو سال اول برنامه	کوچ تپه
کاهش اعتیاد و آسیب های اجتماعی	رصد و طبقه بندی روستاها از جهت آسیب های اجتماعی به ویژه اعتیاد و تعریف برخی از اعتبارات کاهش آثار آسیب های اجتماعی	بهریستی /بخشداری / فرمانداری	۱	۱۰		۳۰۰	تا دو سال اول برنامه	روستاهای پرآسیب
آموزش و توسعه منابع انسانی	توسعه آموزش های فنی، حرفه ای و کشاورزی ترویجی به ویژه تبدیل کارگران نیمه ماهر به ماهر در مشاغل ساختمانی با آموزش های تعریف شده	فنی حرفه ای / جهاد کشاورزی	۱	۳۵	۲	۹۰۰	مستمر	طبق جدول پیوست

برنامه	طرح	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار مورد نیاز (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	سکونت گاه ها
	اثربخش نمودن آموزش با پشتیبانی/ تقویت آموزش های کاربردی جهاد کشاورزی به ویژه در حوزه دام و سیب زمینی و گوجه فرنگی	جهاد کشاورزی	۱	۲۰			مستمر	با تاکید بر مجموعه های A,B , E
	تعریف برنامه استفاده از ظرفیت مشارکت مذهبی مناسب روستاها در توسعه روستا	اوقاف / تبلیغات اسلامی	۱	۱			مستمر	همه روستاها
	تنظیم راهنمای مشارکت اقتصادی روستاییان به سازمان تبلیغات اسلامی جهت نشر در روستاها	تبلیغات اسلامی	۱	۱			مستمر	همه روستاها
جمع								
			۱.۲۲	۷۱	۲	۸۷۰۰		

جدول ۶-۲- توسعه و تکمیل کمبودهای خدماتی و رفاهی سکونت گاه ها و زیرساخت ها

برنامه	طرح	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	سکونت گاه ها
نوسازی و احداث مدارس	نوسازی مدرسه	آموزش و پرورش	۱	۱		۵۰۰۰	تا چهار سال اول برنامه	گوندره
	اتمام ساخت مدرسه: مدرسه نوساز در روستا وجود دارد که در حدود ۹۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشته است. ولی به دلیل نبود منابع مالی رها شده است		۱	۱		۱۰۰۰	سال اول برنامه	ورجوشان
	بازسازی مدرسه روستا		۲	۱		۱۲۰۰	تا چهار سال اول برنامه	منطش
توسعه و تکمیل پوشش شبکه برق	نصب ترانس برق در روستا	اداره برق	۱	۱		۲۰۰	سال اول برنامه	عینجیک
جمع آوری و هدایت فاضلاب	کنترل سرازیر شدن فاضلاب قیدار به روستاهای پایین دست مجاور قیدار و کانال انحرافی برای عبور فاضلاب شهر قیدار از وسط روستا	ابفا	۱	۱		۵۰۰۰	تا پنج سال اول برنامه	گوندره
تکمیل شبکه راه های ارتباطی تسهیل کننده	اصلاح هندسی ورود به روستا/ چند مورد تصادف	اداره راه	۱	۱		۶۰۰۰۰	سال اول برنامه	گنگک
	اسفالت راه روستا		۱	۱		۲۵۰۰	تا دو سال اول برنامه	سعداباد
	آسفالت مسیر منتهی به روستا: به طور ۳ کیلومتر خاکی است		۱	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	دوغانلو
	احداث کنارگذر کندرو و تندور		۱	۲		۱۰۰۰۰	تا سه سال اول برنامه	دوتپه سفلی /زواجر
	احداث جاده رحمت آباد به روستای گل مکان به طول ۴ کیلومتر		۳	۱		۱۵۰۰۰	تا سه سال اول برنامه	رحمت اباد
	اسفالت ۳ کیلومتر تا خالق اباد		۱	۱		۴۰۰۰	تا سه سال اول برنامه	علی اباد

برنامه	طرح	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	سکونت گاه ها
	اسفالت ریزی سه کیلومتر جاده خاکی		۱	۱		۴۰۰۰	تا سه سال اول برنامه	خالق اباد
تامین آب شرب بهداشتی	نوسازی و بازسازی شبکه فرسوده توزیع آب شرب	اب روستایی / دهیاری / مشارکت محلی / مشارکت سپاه	۱	۱۲		۲۴۰۰۰	تا سه سال اول برنامه	ههیدچمنی / بلگه شیر / نظرقلی / کوچ تپه / ده شیر / دوتپه سفلی / شعبان / کسبک / عینجیک / گنگک / ابی سفلی / اینچه
	اتمام پروژه انتقال آب از روستای زرند با توجه به اینکه ۸۰ درصدش انجام شده و نیاز به پمپ دارند		۱	۱		۱۰۰۰	تا سه سال اول برنامه	ماداباد
	اصلاح شبکه آب رسانی به روستا		۱	۱		۵۰۰	تا سه سال اول برنامه	بیجقین
	انتقال آب از ابی سفلی و مجتمع کوثر در ابی سفلی یا گونده به مشارکت مردم و دولت		۱	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	لاچوان
	انتقال آب شرب از مجتمع تازه تأسیس		۱	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	حصار
	ایجاد شبکه آب شرب		۱	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	کره چال
	تخفیف مشکل فقدان آب در تابستان		۲	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	اقچه قیا
	تعمیر چشمه آب روستا		۱	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	کسبک
	خط انتقال آب با گنگک		۲	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	اقبلاغ علیا
	کمک به حفر چاه و احتمالاً نصب دستگاه آب شیرین کن		۱	۱		۱۲۰۰	تا سه سال اول برنامه	صالح اباد
	لوله کشی آب شرب روستا		۱	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	دوغانلو
	لوله گذاری انتقال آب شرب ۶.۵ کیلومتر		۱	۱		۸۰۰	تا سه سال اول برنامه	دلایرسفلی
	نیاز به منبع برای تقویت فشار		۱	۱		۳۰۰	تا سه سال اول برنامه	کهل اباد
	صدور اسناد منازل بدون لحاظ آمادگی ۷۰ درصد برای دریافت سند	بنیاد مسکن	۲	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	صالح اباد

برنامه	طرح	متولی	اولویت	تعداد پروژه های قابل اجرا	اشتغال مستقیم مورد انتظار	پیش بینی اعتبار (میلیون ریال)	زمان بندی تا طول برنامه	سکونت گاه ها
برطرف نمودن موانع توسعه کالبدی و محدودیت های طرح های هادی	اشتباه در مکان یابی فضای سبز، امور اداری و خدماتی طرح هادی		۲	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	گنگک
	اصلاح و تکمیل اجرای طرح هادی		۲	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	حسین اباد
	ترمیم تنها پل ورودی روستا		۱	۱		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	چپقلو
	لزوم بازنگری طرح هادی و کمبود شدید محدوده برای گسترش روستا		۱	۱۶		۷۵۰	تا دو سال اول برنامه	ابی سفلی / اینچه / علی اباد / اقبالغ علیا / اقچه قیا / عینجیک / دلایر سفلی / اییحقین / زرین گل / نعلبندان / گمش تپه / قینرجه / لاچوان / حصار / قانلی / کسپک
تأمین زیرساخت های مقابله با بحران کانال کشی و احداث پل	هدایت سیلاب و کانال کشی	دهیاری / بنیاد مسکن / بخشدار / مدیریت بحران	۲	۷		۷۵۰	تا سه سال اول برنامه	شعبان / هیراباد / دوتپه علیا / کره چال / شهیدچمنی / گوگجه ییلاق / سعیدمحمد
ارتقا بهداشت محیط	اختصاص محلی برای دفن زباله	دهیاری / بنیاد مسکن / بخشدار / مدیریت بحران	۲	۴		۷۵۰	سال اول برنامه	گنگک / سید محمد / ابی سفلی
جمع			۱۰۳۱	۶۸	۰	۱۴۶۹۵۰		

جدول ۶-۳- فهرست دوره‌های آموزشی موردنیاز روستاها

نوع آموزش	روستا
زنبورداری	اینچه، کره چال، قوشه کند، کهریز، دوغانلو،
پرورابندی (دام سبک و سنگین)	اینجه، زرین گل، اقبالغ علیا
کشت گلخانه‌ای	اینچه، محمودآباد، جرین
تخریب خاک	اینچه، ورجوشان، ابی سفلی، زرین گل، توپقره، محمودآباد، جرین، گوتدره، شیخ الو، اقبالغ علیا
الگوی کشت	اقبالغ علیا، پیرگاوگل، توپقره، دوتپه علیا
جیره نویسی و مدیریت تغذیه دام	زرین گل، اقبالغ علیا، رحمت آباد، اقچه قیا
پرورش ماهی	لاچوان، چپقلو کرسف
مهارت فنی و حرفه‌ای	لاچوان، نظرقلی، بیجقین، اهارمشکین، ابی سفلی
آشنایی با بیماری‌های دام	رحمت آباد، دوتپه سفلی، ورجوشان، اقچه قیا، دوغانلو
بیماری سیب زمینی	دوتپه سفلی، توپقره، گوندره،
کشت ذرت با آبیاری قطره‌ای با تیپ	دوتپه سفلی، بلگه شیر، ابی سفلی، محمودآباد، نعلبندان، شیخ الو
طراحی لباس	ورجوشان، نظرقلی، بیجقین، اهارمشکین، لاچوان
آشنایی با کاشت گل محمدی	شهید چمنی، خالق آباد، قوشه کند، کهریز، قانلی، چپقلو کرسف
دامداری صنعتی	خالق آباد، زرین گل، محمودآباد
کاشت زعفران	خالق آباد، قوشه کند، کهریز، چپقلو کرسف
گردشگردی و بوم گردی	خالق آباد، گلعلی، محمودآباد، قانلی
به نژادی و مرگ و میر دام سبک	صالح آباد، کسبک، نظرقلی، بلگه شیر، عینجیک، دلایرسفلی، ابی سفلی، قانلی، شعیان، هیر آباد، قره محمد، سعدآباد/سعید آباد، بیجقین،
کشت گیاه دارویی	قوشه کند، قانلی و محمودآباد
بهداشت دام و نژادی	ابدالر، پسکوهان، زرین گل
نحوه استفاده بهینه از موتورخانه ها	زرین گل، علی آباد، دوتپه، توپقره، گوندره
کاشت سیر	سعید محمد
بیماری گوجه فرنگی	جرین، محمودآباد،

